

(ร่าง)

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๒

(พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สำนักบริการโทรคมนาคมโดยทั่วถึงและเพื่อสังคม (ถท.)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(สำนักงาน กสทช.)

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑. หลักการและเหตุผล	๕
บทที่ ๒. ประเด็นพิจารณาประกอบการจัดทำแผน	๑๑
๒.๑ ภาพรวมการพัฒนาภาคโทรคมนาคมของประเทศไทย	๑๑
๒.๑.๑ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (National Competitiveness)	๑๑
๒.๑.๒ ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (National Networked Readiness)	๑๔
๒.๑.๓ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (National ICT Development)	๑๘
๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย	๒๑
๒.๒.๑ บริการโทรศัพท์ประจำที่	๒๑
๒.๒.๒ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่	๒๕
๒.๒.๓ บริการอินเทอร์เน็ต	๒๙
๒.๓ ภาพรวมการดำเนินงานการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึง และบริการเพื่อสังคม ของประเทศไทย	๓๑
๒.๓.๑ ระยะที่ ๑ (๒๕๔๘-๒๕๕๒): การกระจายบริการโทรคมนาคมทางเสียง	๓๑
๒.๓.๒ ระยะที่ ๒ (๒๕๕๓-๒๕๕๔): การกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ทางด้านเสียงและข้อมูล	๓๒
๒.๓.๓ ระยะที่ ๓ (๒๕๕๕-๒๕๕๙): แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙	๓๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๓. ประเด็นพิจารณาประกอบการจัดทำแผน	๔๒
๓.๑ ภาพสะท้อนจากตัวชี้วัดระดับสากล (GCI, NRI, และ IDI)	๔๒
๓.๒ ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ	๔๓
๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙)	๔๓
๓.๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๔๔
๓.๒.๓ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๔๕
๓.๒.๔ แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๔๗
๓.๒.๕ ผลการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน โดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙)	๔๘
๓.๓ ทิศทางการให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย	๕๑
บทที่ ๔. การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์	๕๕
๔.๑ ความครอบคลุมโครงข่ายโทรคมนาคม	๕๕
๔.๒ ความพอเพียงของจุดให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะ	๕๖
๔.๓ การให้บริการระบบโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ และกลุ่มเป้าหมายทางสังคม	๕๗
๔.๔ การสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์และเพิ่มทักษะการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ต	๕๘
๔.๕ การตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ USO	๕๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๕. แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๖๐
๕.๑ หลักการสำคัญในการจัดทำ	๖๐
๕.๒ วัตถุประสงค์	๖๐
๕.๓ ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน”	๖๑
๕.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด	๖๑
๕.๕ ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ	๖๒
๕.๖ ประมาณการค่าใช้จ่าย ในช่วงระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)	๖๙
๕.๗ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล	๖๙
๕.๘ กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล	๖๙
ภาคผนวก กรอบประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ	๗๐

(ร่าง)

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒

พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔

บทที่ ๑: หลักการและเหตุผล

ตามที่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ออก ประกาศ กสทช. เรื่อง แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และจะสิ้นสุดในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการขยายโครงข่ายโทรคมนาคมทั้งแบบมีสายและไร้สาย ให้กระจายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อสร้างโอกาสและศักยภาพให้กับประชาชน โดยเฉพาะ ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ให้มีทักษะความรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต รวมทั้งให้มีการวิจัยพัฒนาและสร้างสรรค์เนื้อหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อรองรับการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ รวมถึงกลุ่มเป้าหมายทางสังคม ซึ่งในการขับเคลื่อนแผนฯ ที่ผ่านมา สำนักงาน กสทช. ได้จัดทำแผนปฏิบัติการการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ประจำปี ๒๕๕๖ และแผนปฏิบัติการการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ประจำปี ๒๕๕๗ เพื่อแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้การขับเคลื่อนแผนฯ เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด

ต่อมาในช่วงกลางปี ๒๕๕๗ รัฐบาลได้มีการเตรียมประกาศนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อใช้เป็นกรอบในการผลักดันให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ จากการปฏิรูปกระบวนการทางธุรกิจ การผลิต การค้าและการบริหาร การปรับปรุงประสิทธิภาพ ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบาย และด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงาน กสทช. จึงได้ชะลอการดำเนินงานภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความทับซ้อนของการดำเนินงานระหว่างรัฐบาลและสำนักงาน กสทช.

๑๙ มกราคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ที่มีเป้าหมายเพื่อขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของประเทศไทย โดยได้มอบหมายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร^๑ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ สำนักงาน กสทช. เพื่อให้ “การขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” ของรัฐบาล และ “การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความสอดคล้องเชื่อมโยง และไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับ “การดำเนินงานภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม” ของสำนักงาน กสทช.

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ สำนักงาน กสทช. จึงได้อาศัยกลไกในรูปแบบจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ระหว่างทั้ง ๒ หน่วยงาน โดยได้มีการแต่งตั้ง **“คณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ”** มีหน้าที่พิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนกับพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) และประสานความร่วมมือและบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงในการดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และโครงการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) และได้มีการดำเนินงานมาจนถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยได้ข้อสรุปการจัดแบ่งพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย ดังนี้

- (๑) จำนวนหมู่บ้านทั้งหมดของประเทศไทย ๗๔,๙๘๗ หมู่บ้าน^๒ จำแนกเป็นหมู่บ้านที่มีโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Zone A และ B) จำนวน ๓๐,๖๓๕ หมู่บ้าน และหมู่บ้านที่ขาดแคลนโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวน ๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน
- (๒) ในจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (หมู่บ้านเป้าหมาย) จำนวน ๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน สามารถจำแนกได้ดังนี้

^๑ ปัจจุบัน (ตุลาคม ๒๕๕๙) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้เปลี่ยนเป็น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

^๒ คำสั่ง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ ท.๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนินโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

^๓ จำนวนหมู่บ้านอ้างอิงจากระบบระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ของสำนักงาน กสทช.

(๒.๑) หมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล (Zone C) และเป็นพื้นที่เป้าหมายของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน ๔๐,๔๓๒ หมู่บ้าน

(๒.๒) หมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมาก (Zone C+) และอยู่นอกเหนือขอบเขตการดำเนินงานของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ ๗๔,๙๘๗ หมู่บ้าน (ร้อยละ ๑๐๐)			
๓๐,๖๓๕ หมู่บ้าน (ร้อยละ ๔๑)		๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน (ร้อยละ ๕๙)	
Zone A พื้นที่ในเมือง	Zone B พื้นที่มีศักยภาพ	Zone C ห่างไกล (ไม่เกิน ๑๕ กม.) <u>๔๐,๔๓๒ หมู่บ้าน</u> กระทรวง ICT/DE	Zone C+ ห่างไกลมาก (เกินกว่า ๑๕ กม.) <u>๓,๙๒๐ หมู่บ้าน</u> สำนักงาน กสทช.
Commercial Area พื้นที่ที่ต้องสนับสนุน		ICT-DE & NBTC พื้นที่ที่ต้องสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ	

ทั้งนี้ ภายใต้การดำเนินการร่วมกันพบว่า การอาศัยกลไกการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) ของสำนักงาน กสทช. นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ “แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” ซึ่งมีสาระสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กำหนดให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ต้องรัฐต้องจัดเตรียมไว้ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มคนในทุกพื้นที่โดยให้มีการกระจายอย่างทั่วถึง ตลอดจนต้องดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการใช้งาน สามารถเข้าถึงได้ ตลอดจนสามารถพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และบริการอินเทอร์เน็ตได้อย่างรู้เท่าทัน เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการสร้างรายได้ และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้ในท้ายที่สุด

ต่อมาวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ หัวหน้า คสช. ที่ได้มีข้อสั่งการ “อนุมัติให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินการกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) โดยให้ร่วมกันกับกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนที่ตกลงกันไว้” ดังนี้

“...ในจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (หมู่บ้านเป้าหมาย) จำนวน ๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน จำแนกได้เป็น

๑. หมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ที่มีระยะห่างจาก Existing Node ไม่เกิน ๑๕ กิโลเมตร (Zone C) เป็นพื้นที่เป้าหมายของ ทก. ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน ๔๐,๔๓๒ หมู่บ้าน

๒. หมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมาก ที่มีระยะห่างจาก Existing Node เกินกว่า ๑๕ กิโลเมตร (Zone C+) และอยู่นอกเหนือขอบเขตการดำเนินงานของ ทก. ภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ จำนวน ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน ซึ่งตามที่ตกลงกันจะอยู่ในความรับผิดชอบของ กสทช.”

โดยที่การดำเนินการดังกล่าวให้มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นไป และปรับระยะเวลาของแผนให้เร็วขึ้นจากที่เคยกำหนดไว้เดิมเป็นแผนเร่งด่วนดำเนินการทันที แผนระยะสั้น และแผนระยะยาว ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องและแผนการจัดตั้ง DE ทั้งนี้ได้มีการนำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙

ประกอบกับวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ในคราวการประชุมคณะกรรมการเตรียมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ที่มีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมดำเนินการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุม ๒๔,๗๐๐ หมู่บ้าน และมอบหมายให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านที่เหลือจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน โดยใช้งบประมาณของโครงการ USO ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่สอดคล้องกับ

นโยบายรัฐบาลและที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ ฉบับลงประชามติ มาตรา ๕๖ ซึ่งต่อมาในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเตรียมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ และมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DE) ขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุม ๒๔,๗๐๐ หมู่บ้าน โดยใช้เงินงบประมาณปี ๒๕๕๙ และขอความร่วมมือให้ กสทช. ดำเนินการในหมู่บ้านส่วนที่เหลือเพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน โดยใช้งบประมาณ USO

ด้วยภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ ประกอบกับการกิจที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้า คสช. และ ครม. ในการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย USO จำนวน ๑๙,๖๕๒ หมู่บ้าน เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ทุกหมู่บ้านของประเทศไทยสามารถเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ในการนี้ สำนักงาน กสทช. พิจารณาแล้วจึงเห็นว่าการปรับปรุง “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม” ให้เป็นปัจจุบัน มีความทันสมัย สอดรับกับสภาพแวดล้อมด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นสิ่งจำเป็นและสมควรต้องดำเนินการในช่วงระยะเวลานี้ และจึงได้จัดทำ (ร่าง) “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)” ขึ้นมาในครั้งนี้

อนึ่ง สำนักงาน กสทช. ได้กำหนดระยะเวลา (ร่าง) “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)” ครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔ ซึ่งได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศด้านโทรคมนาคมที่มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๗๗) ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๕) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแนวโน้มทิศทางการพัฒนานโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในระดับสากล อย่างไรก็ตามด้วยอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวสูง ประกอบกับเทคโนโลยีโทรคมนาคมที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สำนักงาน กสทช. จึงได้กำหนดเงื่อนไขในการทบทวนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมทุกๆ ๒ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมทางด้านโทรคมนาคมที่อาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ

มติคณะรัฐมนตรี

- วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๙ ครม.มีมติเห็นชอบในหลักการ “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” มอบหมายให้กระทรวง ICT บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับสำนักงาน กสทช. เพื่อให้ “การขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

กระทรวง ICT (DE)

- จัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อพิจารณากำหนดพื้นที่เป้าหมายภายใต้การดำเนิน “โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ” ของกระทรวงฯ และการจัดให้มีบริการ USO ของสำนักงาน กสทช.
- ผลการดำเนินงานพบว่าประเทศไทยมีหมู่บ้านที่ขาดแคลนโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั้งสิ้น ๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน จำแนกเป็นภารกิจของกระทรวงฯ จำนวน ๔๐,๔๓๒ หมู่บ้าน และ สำนักงาน กสทช. จำนวน ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน

คำสั่ง หน. คสช.
และมติ ครม.

- วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ หัวหน้า คสช. สั่งการมอบหมายให้สำนักงาน กสทช. รับผิดชอบการขยายโครงข่ายและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน
- วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ครม.มีมติเห็นชอบให้กระทรวง DE ดำเนินการการขยายโครงข่ายและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๒๔,๓๐๐ หมู่บ้าน และมอบหมายให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินการเพิ่มเติมจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน

สำนักงาน กสทช.

- จัดทำ (ร่าง) “แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)” ครอบคลุมระยะเวลา ๕ ปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๗๗) ในส่วนที่เกี่ยวข้อง และแผนการจัดตั้ง DE

บทที่ ๒: ประเด็นพิจารณาประกอบการจัดทำแผน

๒.๑ ภาพรวมการพัฒนาภาคโทรคมนาคมของประเทศไทย

๒.๑.๑ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (National Competitiveness)

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (National Competitiveness) คือขีดความสามารถและผลประกอบการของประเทศในการสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การประกอบกิจการ^๔ ทั้งนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศของประเทศไทยทั่วโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขันในเวทีโลก ทั้งนี้ ในปัจจุบันหน่วยงานที่มีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศมีหลายหน่วยงาน แต่ที่ได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) เป็นต้น

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF)^๕ ได้จัดทำและเผยแพร่รายงาน “The Global Competitiveness Report ๒๐๑๕-๒๐๑๖” ซึ่งเป็นรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ จำนวน ๑๔๐ ประเทศ โดยอาศัยดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (Global Competitiveness Index: GCI) เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบความสามารถในด้านต่างๆ ๑๒ แกน (Pillar) จัดได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ กลุ่มปัจจัยพื้นฐาน (Basic Requirements) ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ จำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ สถาบัน (Institutions) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment) และการสาธารณสุขและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Health and primary education) กลุ่มที่ ๒ กลุ่มปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับประสิทธิภาพของประเทศ จำแนกเป็น ๖ ด้าน ได้แก่ การศึกษาและการฝึกอบรมระดับสูง (Higher education and training) ความมีประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ความมีประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labor market efficiency) การพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) และขนาดตลาด (Market size) และกลุ่มที่ ๓ กลุ่มปัจจัยนวัตกรรมและ

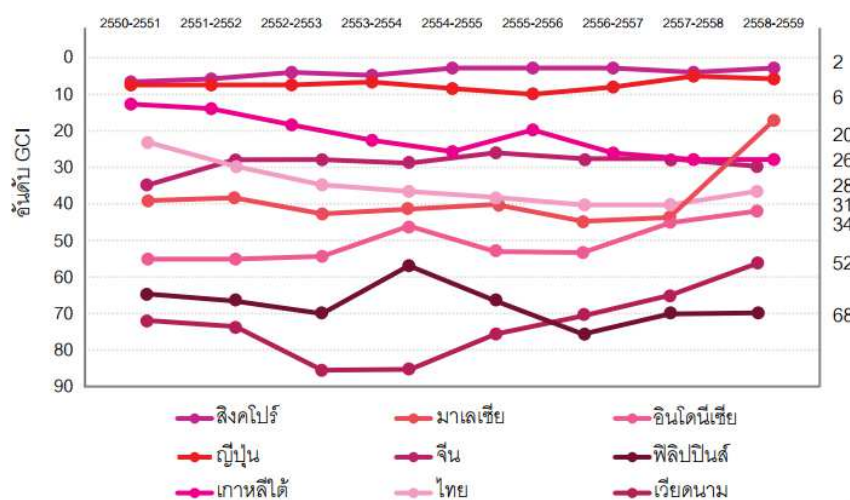
^๔ ที่มา: สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

^๕ สภาเศรษฐกิจโลก (อังกฤษ: World Economic Forum; WEF) ก่อตั้งในปี ๑๙๗๑ โดย คลาอุส มาร์ติน สเวบ (Klaus Martin Schwab) มีสำนักงานใหญ่ใน กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร มีพันธสัญญาในการปรับปรุงสถานะของโลกทั้งในด้านธุรกิจ การเมือง การศึกษา และสังคม โดยจะจัดการประชุมขึ้นทุกปีที่เมืองดาวอส (Davos) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในแต่ละปี WEF ได้เผยแพร่รายงานอย่างต่อเนื่องในหัวข้อต่างๆ เป็นจำนวนมาก และยังมีการจัดทำรายงานวิจัยเฉพาะด้านที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล อาทิเช่น Global Competitiveness Report, The Inclusive Growth and Development Report, Global Risks Report, Global Gender Gap Report เป็นต้น

ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ จำแนกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication) และนวัตกรรม (Innovation) ทั้งนี้ได้กำหนดให้ GCI มีค่าเป็นตัวเลขสูงสุดเท่ากับ ๗

ทั้งนี้ สำหรับการจัดอันดับตาม “The Global Competitiveness Report ๒๐๑๕-๒๐๑๖”^๖ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่ ๓๒ ใกล้เคียงกับปีที่แล้วที่อันดับที่ ๓๑ โดยมีอันดับที่ดีขึ้นในกลุ่มที่ ๒ กลุ่มปัจจัยเสริมประสิทธิภาพ (Efficiency enhancers) และกลุ่มที่ ๓ กลุ่มปัจจัยนวัตกรรมและความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication and innovation) ในขณะที่กลุ่มที่ ๑ กลุ่มปัจจัยด้านพื้นฐาน (Basic Requirements) มีอันดับลดลงเล็กน้อย

ภาพที่ ๑ เปรียบเทียบอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย
กับกลุ่มประเทศตัวอย่าง



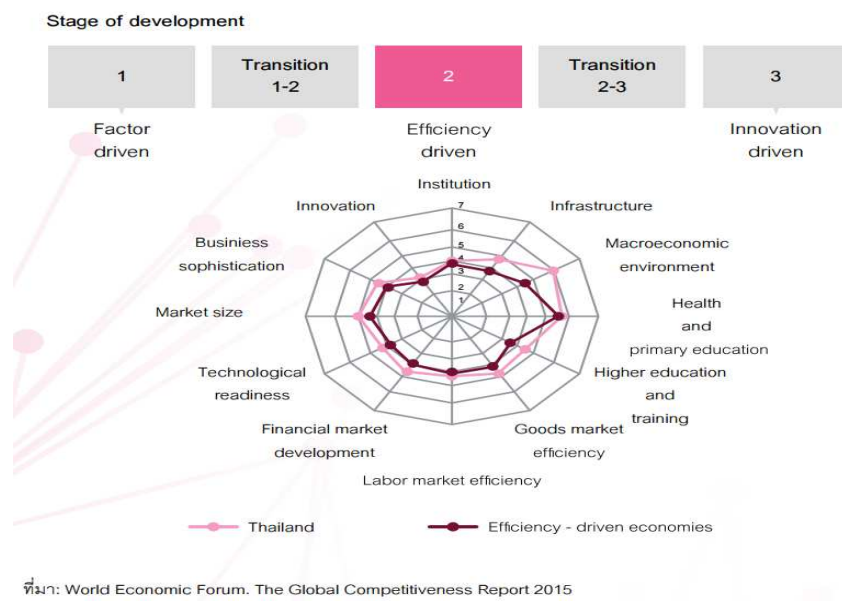
ที่มา: World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2015-2016

ควบคู่ไปกับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน WEF ยังได้จำแนกประเทศทั้ง ๑๔๐ ประเทศ ออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Stage of development) ที่อาศัยระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP per capita) ของแต่ละประเทศในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ (๑) “ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Factor driven)” ได้แก่ ประเทศที่มี GDP per capita น้อยกว่า ๒,๐๐๐ USD (๒) “ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven)” ได้แก่ ประเทศที่มี GDP per capita ๓,๐๐๐-๘,๙๙๙ USD และ

^๖ World Economic Forum: WEF ได้เผยแพร่รายงานความสามารถในการแข่งขันฉบับล่าสุดปี ๒๕๕๘-๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

(๓) “ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยนวัตกรรม (Innovation driven)” ได้แก่ ประเทศที่มี GDP per capita มากกว่า ๑๗,๐๐๐ USD

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ ๒ “ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven)” ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่อยู่ในกลุ่ม “ประเทศที่อาศัยการขับเคลื่อนการแข่งขันด้วยประสิทธิภาพการลงทุน (Efficiency driven)” นี้ ด้วยกัน จึงพบว่าด้วยอันดับที่ ๓๒ ของประเทศไทยนั้นยังคงอยู่ในอันดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศในกลุ่มเดียวกัน โดยเป็นรองจากประเทศมาเลเซียและประเทศจีน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๑๘ และ ๒๘ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดปรากฏว่าตัวชี้วัดที่ประเทศไทยอยู่สูงกว่าค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic environment) ด้านการศึกษาและการฝึกอบรมระดับสูง (Higher education and training) ด้านความมีประสิทธิภาพของตลาดสินค้า (Goods market efficiency) ด้านการพัฒนาตลาดการเงิน (Financial market development) ด้านความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี (Technological readiness) ด้านขนาดตลาด (Market size) และด้านความเชี่ยวชาญทางธุรกิจ (Business sophistication)



เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพและผลงานการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) พบว่าสำหรับประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจ ๕ ลำดับแรกของอาเซียน ได้แก่ มาเลเซีย ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม พบว่าทั้ง ๕ ประเทศดังกล่าวมีอันดับความสามารถในการแข่งขันอยู่ในกลุ่มประเทศครึ่งบนของการจัดอันดับของโลก

อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาศักยภาพของการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในรายประเทศพบว่าประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องเร่งปรับตัวและพัฒนาให้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันลดต่ำลง ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ กลับมีอันดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศเวียดนามที่มีอันดับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๐๑๒ จากอันดับที่ ๗๕ และมาอยู่ในอันดับที่ ๕๖ ในปีปัจจุบัน และเป็นการขยับจากปีที่แล้ว (๒๐๑๕) เพิ่มขึ้นมาถึง ๑๒ อันดับ

๒.๑.๒ ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (National Networked Readiness)

ด้วยเล็งเห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั้นมีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อศักยภาพในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในการนี้ สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) จึงได้ร่วมกับ INSEAD^๗ จัดทำและเผยแพร่รายงาน “The Global Information Technology Report ๒๐๑๕”^๘ ซึ่งเป็นการจัดอันดับความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Networked Readiness) ของประเทศสมาชิกต่างๆ จำนวน ๑๔๑ ประเทศทั่วโลก โดยอาศัยดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Network Readiness Index: NRI เพื่ออาศัยเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาและจัดอันดับ เพื่อให้แต่ละประเทศทราบว่าตนมีความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากน้อยเพียงใด

การพิจารณา ดัชนีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร Network Readiness Index: NRI นั้น จะพิจารณาจาก ๓ ปัจจัยหลัก ได้แก่ (๑) ความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Component) ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมด้านตลาด ด้านกฎระเบียบกับการกำกับดูแล และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ จำนวนเลขหมายโทรศัพท์พื้นฐาน ความปลอดภัยในการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (๒) คือความพร้อมในการใช้งานด้าน ICT (Readiness Component) ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมของประชาชนในการใช้ ICT เช่น อัตราค่าบริการทั้งโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมไปถึงความรู้เท่าทันเทคโนโลยีของผู้ใช้บริการ ความพร้อมของภาคธุรกิจในการใช้ ICT และความพร้อมของภาครัฐในการใช้ ICT และ (๓) ปัจจัยด้านการใช้งาน ICT (Usage Component) ซึ่งประกอบด้วย (๓.๑) การใช้งานของประชาชน เช่น จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ จำนวนผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต (๓.๒) การใช้งานของภาคธุรกิจ

^๗ INSEAD คือสถาบันการศึกษาชั้นนำของโลก มีแคมปัสอยู่ใน ๓ ทวีปทั่วโลก ได้แก่ ทวีปยุโรป (ประเทศฝรั่งเศส) ทวีปเอเชีย (ประเทศสิงคโปร์) ทวีปตะวันออกกลาง (เมืองอาบูดาบี ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์) โดยได้รับการจัดอันดับเป็น World's TOP ๕ MBA Program โดยหนังสือพิมพ์ Financial Times, Business Week, นิตยสาร Forbes และสำนักข่าว Bloomberg

^๘ World Economic Forum: WEF และ INSEAD ได้เผยแพร่รายงาน The Global Information Technology Report ๒๐๑๕ ซึ่งเป็นการจัดอันดับความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ฉบับล่าสุดปี ๒๕๕๘ เมื่อช่วงเดือนเมษายน ๒๕๕๘

เช่น ความสามารถในการคุ้มครองสิทธิบัตร และ (๓.๓) การใช้งาน ICT ของภาครัฐ เช่น ความสำเร็จในการนำ ICT มาใช้ในภาครัฐ บริการออนไลน์ของภาครัฐกับความทั่วถึงของหน่วยงานของรัฐที่นำ ICT มาใช้งาน

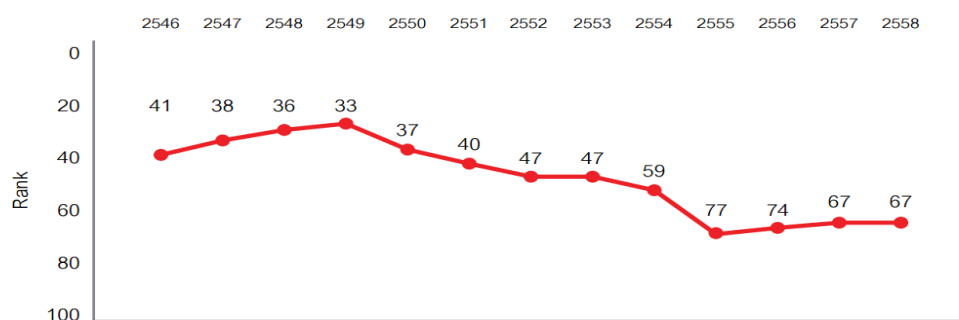
จากสถิติที่ผ่านมาเราจะพบว่าอันดับ NRI หรืออันดับความพร้อมด้าน ICT สำหรับการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (๒๐๐๖-๒๐๑๒) มีทิศทางที่ไม่ค่อยดีนัก เช่น ในปี ๒๐๐๖ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๓ ปี ๒๐๐๗ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๗ ต่อมาปี ๒๐๐๘ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔๐ ถัดมาในปี ๒๐๐๙ และ ๒๐๑๐ ประเทศไทยอยู่คงที่ในอันดับที่ ๔๗ ต่อมาในปี ๒๐๑๑ ประเทศไทยได้อันดับที่ ๕๕ และปี ๒๐๑๒ ประเทศไทยตกไปอยู่ในอันดับที่ ๗๗ ของโลกจากทั้งหมด ๑๔๒ ประเทศ ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านของเราซึ่งกำลังจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ร่วมกันในปี ๒๐๑๕ อย่างสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ ๒ ของโลก เป็นปีที่ ๓ ติดต่อกัน ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญอาจเกิดจากการพัฒนาทางด้าน ICT ของประเทศไทยที่เป็นไปอย่างล่าช้ากว่าการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีของประเทศอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ

อย่างไรก็ตาม **ตั้งแต่ปี ๒๐๑๓ เป็นต้นมา การพัฒนาอันดับ NRI ของประเทศไทยปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยในปี ๒๐๑๓ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ ๗๔ ซึ่งนำหน้าประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซียที่อยู่ในอันดับที่ ๗๖ และเวียดนามที่อยู่ในอันดับที่ ๘๔ และในปี ๒๐๑๔ ประเทศไทยมีดัชนี NRI ดีขึ้นเป็นอันดับที่ ๖๗** ทั้งนี้ องค์ประกอบที่ส่งผลให้ประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปด้วยดีตั้งแต่ปี ๒๐๑๓ เป็นต้นมาอาจมาจากหลายเหตุปัจจัย อาทิเช่น การออกใบอนุญาตให้ใช้งานคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคม ย่าน ๒.๑ GHz (๓G) เมื่อปลายปี ๒๐๑๒ ซึ่งได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีความพร้อมและความก้าวหน้าในการรับ - ส่งข้อมูล (Data) บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งในด้านความเร็วและความจุ ตลอดจนการผนวกเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตที่กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตฯ จะต้องขยายโครงข่ายและการให้บริการโทรคมนาคมให้ครอบคลุมพื้นที่ตามระยะเวลาที่กำหนด อันจะส่งผลให้สามารถเพิ่มจำนวนประชาชนในการเข้าถึงบริการด้านข้อมูลผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้อีกขึ้น นอกจากนี้ เมื่อปลายปี ๒๐๑๕ สำนักงาน กสทช. ได้ออกใบอนุญาตให้ใช้งานคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคม ย่าน ๑๘๐๐ MHz และ ๙๐๐ MHz (๔G) ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นที่คาดการณ์ได้ว่าผลจากการออกใบอนุญาตฯ ดังกล่าวจะยิ่งส่งผลในทางบวกต่อความพร้อมด้าน ICT สำหรับการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย อันจะส่งผลการพัฒนาอันดับ NRI ในปี ๒๐๑๖ เป็นต้นไปอยู่ในทิศทางที่ดีขึ้น

อีกทั้งด้วยภารกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมหรือ Universal Service Obligation: USO ที่มุ่งเน้นการกระจายการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตแก่กลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ตลอดจนการจัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะในพื้นที่ชุมชน

ชนบททั่วประเทศกว่า ๑,๐๐๐ ศูนย์ ประกอบกับนโยบาย Smart Thailand ของรัฐบาลโดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในขณะนั้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยได้ช่วยกระตุ้น เร่งผลักดัน และส่งเสริมการเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในด้านต่างๆ อาทิ การจัดหาอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) เพื่อให้ประชาชนใช้งานอย่างทั่วถึง โครงการ ICT Free Wi-Fi ในพื้นที่สาธารณะ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนใช้บริการภาครัฐผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) ตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนการดำเนินงาน Smart Government เพื่อพัฒนาบริการอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เป็นไปอย่างแพร่หลายและมีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังกล่าวล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ ณ ปัจจุบัน ประเทศไทยได้ยกระดับความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นมาอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

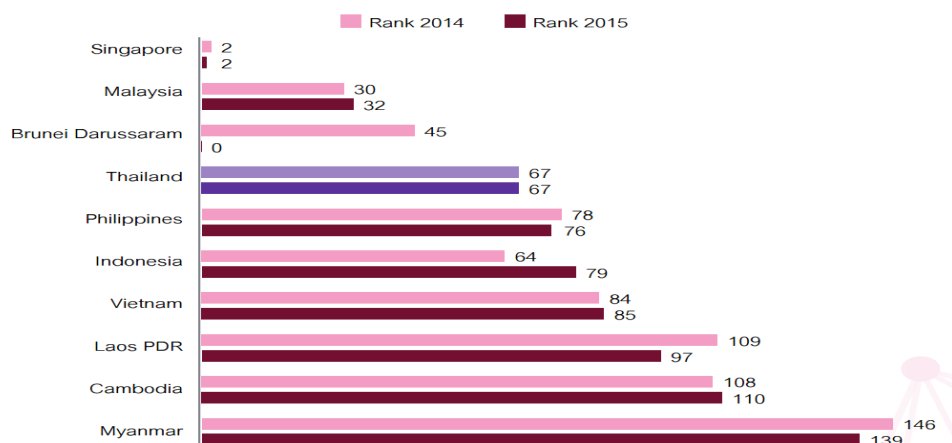
ภาพที่ ๒ อันดับ NRI ของประเทศไทย ปี ๒๕๔๖-๒๕๕๘



ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2015

จากผลการจัดอันดับความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดย “The Global Information Technology Report ๒๐๑๕” ฉบับล่าสุด พบว่าในภาพรวมความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยดีขึ้นเกือบทุกด้าน โดยในปี ๒๐๑๕ อันดับ NRI ของประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๖๗ คงที่ต่อเนื่องมาจากปี ๒๐๑๔ โดยเป็นรองเพียงแค่ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์เท่านั้น

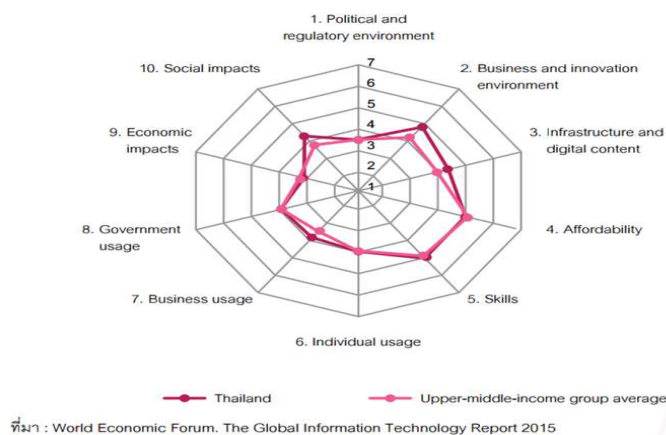
ภาพที่ ๓ ดัชนีชี้วัดความพร้อมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ของประเทศในกลุ่มอาเซียนเปรียบเทียบ



ที่มา : World Economic Forum. The Global Information Technology Report 2015

จากการพิจารณาความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง (Upper-middle-income group) พบว่าในปี ๒๐๑๕ ปัจจัยที่เป็นจุดแข็งของประเทศไทยได้แก่ การใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตของภาคธุรกิจ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมโดยภาคเอกชน โดยเฉพาะประเด็นด้าน ความครอบคลุมของโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถือว่ามีความครอบคลุมเป็นอันดับต้นๆ ของโลก อันจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ **อย่างไรก็ตาม ปัจจัยจุดรั้งที่ส่งผลให้ NRI ของประเทศไทยไม่ดีเท่าที่ควรคือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างตระหนักและความสำคัญเพื่อส่งเสริมการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ต โดยภาครัฐ ตลอดจนการลงทุนเพื่อสนับสนุนการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมต่างๆ ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ประเทศไทยต้องเร่งให้ความสำคัญและดำเนินการโดยเร่งด่วนต่อไป**

ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศไทยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง (Upper-middle-income group)



๒.๑.๓ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (National ICT Development)

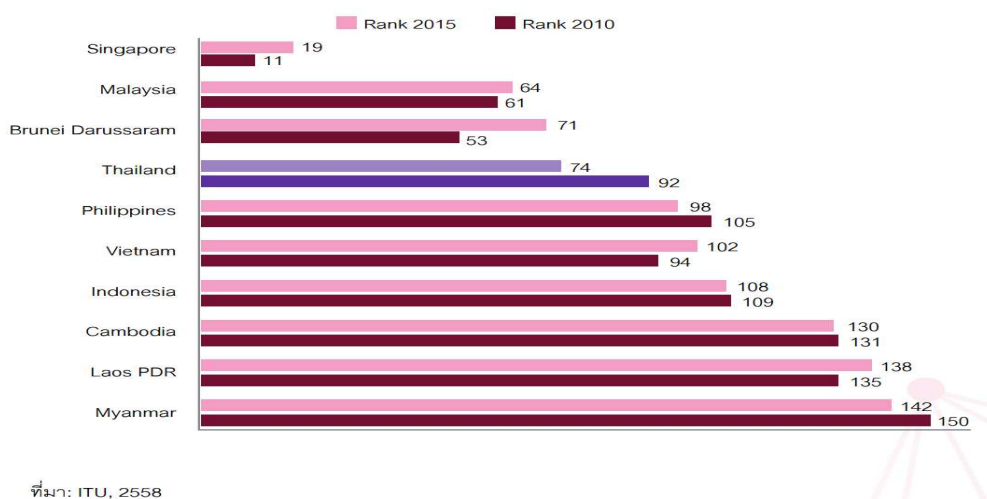
ในการวางแผนเพื่อพัฒนาภาคโทรคมนาคมของประเทศไทยนั้น นอกเหนือจากการพิจารณาระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน (National Competitiveness) และความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (National Networked Readiness) ของประเทศ แล้ว ปัจจัยส่วนที่สามที่จะต้องพิจารณาควบคู่กันไปได้แก่ “สถานะการเข้าถึงบริการของภาคโทรคมนาคม” เนื่องจากการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญในการพัฒนาภาคเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ (Information and Knowledge Society) สามารถส่งผ่านถึงกันได้อย่างกว้างขวางและแพร่หลายผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความได้เปรียบในด้านต่างๆ เป็นอย่างมาก ทั้งการเรียนรู้ การสร้างรายได้ การปรับปรุงสภาพทางสังคม ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุดังกล่าว “สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU)” จึงได้กำหนดภารกิจการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และได้พัฒนา “ดัชนีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Development Index: IDI)” ขึ้นมาเพื่อสำหรับการติดตามความก้าวหน้าและกำหนดสถานะความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศต่างๆ

ในปี ๒๕๕๘ ดัชนีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ IDI ของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๗๔ จาก ๑๔๔ ประเทศ ซึ่งเป็นทิศทางการพัฒนาที่ดีขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี ๒๐๑๐ ที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๙๒ นอกจากนี้ หากพิจารณาเฉพาะกลุ่มประเทศสมาชิก

อาเซียน ๑๐ ประเทศแล้วพบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๔ โดยเป็นรองประเทศสิงคโปร์ (อันดับ ๑๙) และมาเลเซีย (อันดับ ๖๔) และบรูไน (อันดับ ๗๑)

ภาพที่ ๔ ดัชนีชี้ IDI ของประเทศในกลุ่มอาเซียน ปี ๒๕๕๘



เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าดัชนีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT Development Index: IDI) นั้นได้พิจารณาสถานะการพัฒนา ICT ใน ๓ ระดับ ๑๑ ตัวชี้วัด

ภาพที่ ๕ ตัวชี้วัดของดัชนีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ICT access	Formula	(%)	
a. จำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	a/60	20	
b. จำนวนผู้ลงทะเบียนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	b/120	20	
c. ปริมาณการใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต	log(c)/5.98	20	40%
d. สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์	d/100	20	
e. สัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต	e/100	20	
Formula		(%)	
f. สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนตัว	f/100	33	
g. จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตทางสายต่อจำนวนประชากร 100 คน	g/60	33	40%
h. จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร 100 คน	h/100	33	
ICT skills		(%)	
i. อัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่	i/100	33	
j. อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา	j/100	33	20%
k. อัตราการเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย	k/100	33	

ที่มา : ITU, 2558

(๑) *ICT readiness สะท้อนจากระดับของโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึง ICT หรือเรียกว่า “กลุ่มการเข้าถึง ICT (ICT access)”* อาศัยตัวชี้วัด ๕ ตัวในการประเมินโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ (๑.๑) จำนวนสายโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน (๑.๒) จำนวนผู้ลงทะเบียนบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน (๑.๓) ปริมาณการใช้และเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ (bit/s) ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ต (๑.๔) สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ และ (๑.๕) สัดส่วนสัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าประเทศไทยอยู่ในสถานะที่ไม่ดีนัก โดยอยู่ในอันดับที่ ๙๒ จาก ๑๔๔ ประเทศ โดยปัจจัยจุดรั้งสำคัญ ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ และสัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ที่ยังอยู่ในระดับต่ำมาก ส่งผลให้อัตราการเข้าถึงและการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ

(๒) *ICT intensity สะท้อนจากระดับการใช้ ICT ของประชาชน หรือเรียกว่า “กลุ่มการใช้งาน ICT (ICT use)”* อาศัยตัวชี้วัด ๓ ตัว ในการประเมินศักยภาพการเข้าถึงและใช้งานอินเทอร์เน็ตทั้งทางสาย (Wire line) และผ่านโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Broadband) ได้แก่ (๒.๑) สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนตัว (๒.๒) จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตทางสายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน และ (๒.๓) จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ซึ่งพบว่าสถานะกลุ่มดัชนีการใช้งาน ICT ของประเทศไทยอยู่ในระดับที่ปานกลาง โดยอยู่ในอันดับที่ ๖๔ จาก ๑๔๔ ประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๐๑๐ ที่ได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ ๑๐๓ นับว่าประเทศไทยได้มีการพัฒนาการใช้งาน ICT เพื่อการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต มาอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

(๓) *ICT impact สะท้อนจากประสิทธิภาพการใช้งาน ICT หรือเรียกว่า “กลุ่มทักษะและความรู้ความสามารถด้าน ICT (ICT skills)”* อาศัยตัวชี้วัด ๓ ตัว ได้แก่ (๓.๑) อัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่ (๓.๒) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา และ (๓.๓) อัตราการเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๘ สำหรับกลุ่มทักษะและความรู้ความสามารถด้าน ICT พบว่าอยู่ในอันดับปานกลาง โดยอยู่ในอันดับที่ ๖๔ จาก ๑๔๔ ประเทศ ซึ่งลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๐๑๐ ที่อยู่ในอันดับที่ ๕๗ ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนา ICT skills ของประเทศที่ยังไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร

จากการพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละกลุ่มดัชนีทั้ง ๓ กลุ่มข้างต้นจึงพบว่าประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการยกระดับภาคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้ (๑) มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการอินเทอร์เน็ตของประเทศให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและครอบคลุมการใช้งานของประชาชนทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม อันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอัตราการเข้าถึงและการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตในระดับครัวเรือน (๒) การขยายโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ครอบคลุมการใช้งานทั้งบริการทางเสียงและ

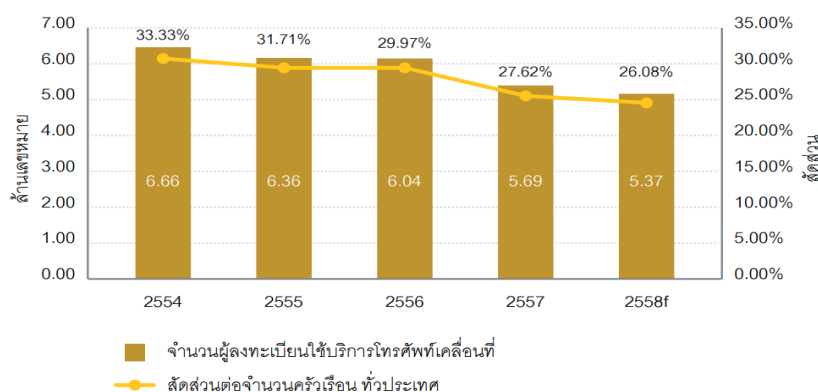
อินเทอร์เน็ตในทุกพื้นที่ (๓) การพัฒนาทักษะความรู้การใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ทั้งนี้ การดำเนินการทั้ง ๓ ส่วนดังกล่าวนับเป็นบทบาทสำคัญของภาครัฐในการเร่งสร้างความชัดเจนในระดับนโยบายและสนับสนุนการลงทุนทั้งของภาคเอกชนและโดยภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในท้ายที่สุดจะส่งผลให้ค่าดัชนี IDI ในภาพรวมได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย

๒.๒.๑ บริการโทรศัพท์ประจำที่

สถานการณ์การใช้งานบริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทย ณ ปัจจุบัน มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเนื่องจากสภาวะตลาดที่อิ่มตัว อัตราการเติบโตของบริการโทรศัพท์ประจำที่เข้าสู่ระยะถดถอยโดยมีสาเหตุจากหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบสำคัญได้แก่การทดแทนกันของเทคโนโลยีที่สามารถตอบสนองความต้องการและวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการโทรศัพท์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ ๖ จำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

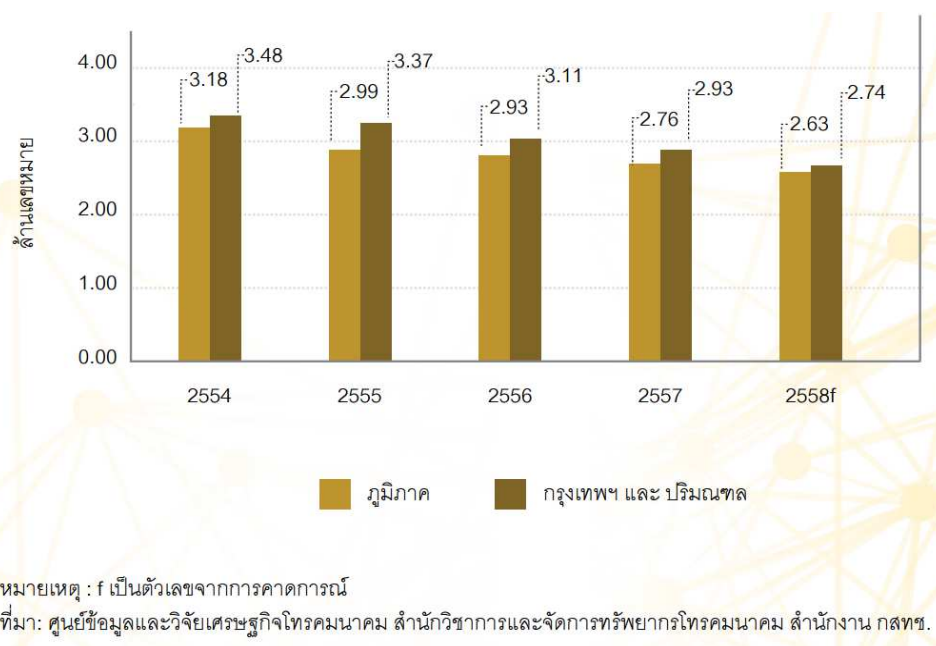


หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

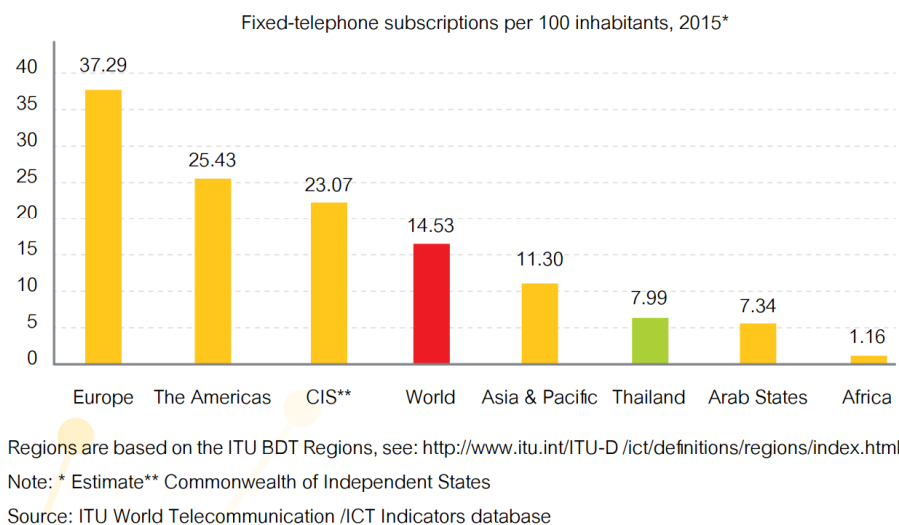
จากการพิจารณาพบว่าในปี ๒๕๕๘ จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Subscribers) มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๕.๓๗ ล้านเลขหมาย ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่อยู่ที่ ๖.๖๖ ล้านเลขหมาย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามพื้นที่การให้บริการจำแนกเป็นพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และพื้นที่ในเขตภูมิภาค พบว่าจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ของทั้ง ๒ เขตพื้นที่ก็อยู่ในสภาวะถดถอยเช่นเดียวกัน

ภาพที่ ๗ สัดส่วนจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่จำแนกระหว่างเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล กับภูมิภาค ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘



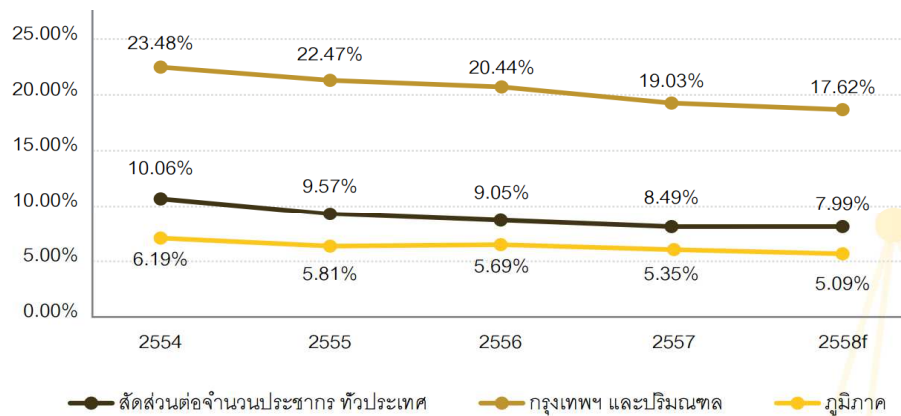
แม้ว่าภาพรวมสถานการณ์การใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยจะอยู่ในสถานะถดถอย แต่เมื่อพิจารณาถึงการกระจายตัวของบริการดังกล่าว (Fixed-Line-Service Diffusion) ยังคงพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่เปิดใช้บริการต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน (Fixed Line Penetration Rate) ในภาพรวมของประเทศไทยในช่วงระหว่าง ๘-๑๐ เลขหมายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ซึ่งถือได้ว่าการกระจายตัวอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับอัตราการกระจายตัวในระดับสากลที่อยู่ที่ประมาณ ๑๔.๕๓ เลขหมายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน

ภาพที่ ๘ สัดส่วนจำนวนเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากร ๑๐๐ คน ในปี ๒๕๕๘



ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราการกระจายตัวการใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ของประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตพื้นที่ภูมิภาคมีจำนวนน้อย โดยคิดเป็น ๕-๖ เลขหมายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ต่ำกว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่สูงถึง ๑๗-๒๓ เลขหมายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ระหว่างพื้นที่ในเขตเมืองและเขตภูมิภาคที่ยังคงปรากฏอยู่สำหรับประเทศไทย

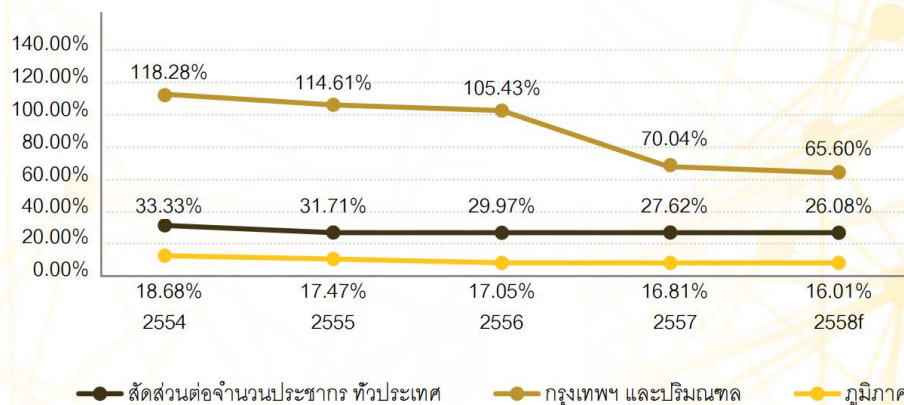
ภาพที่ ๙ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อประชากร ๑๐๐ คน
จำแนกตามพื้นที่ให้บริการ ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘



หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ภาพที่ ๑๐ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ต่อจำนวนครัวเรือน
จำแนกตามพื้นที่ให้บริการ ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘



หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

๒.๒.๒ บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่

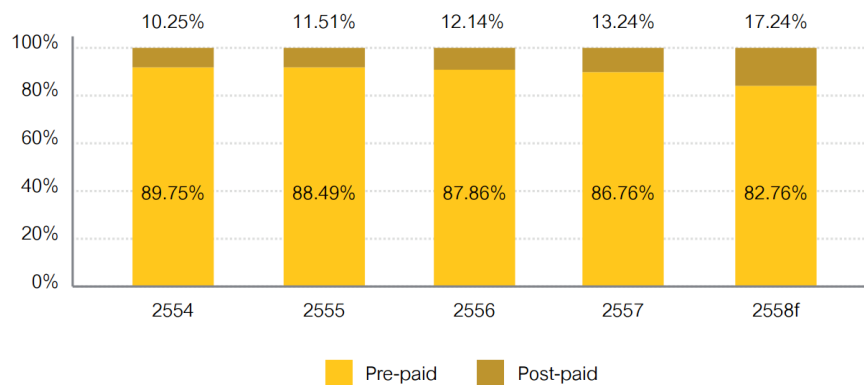
สถานการณ์การใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทย ณ ปัจจุบัน มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๔ ผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๗.๔๕ ล้านเลขหมาย และเพิ่มขึ้นจนกระทั่งในปี ๒๕๕๘ มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประมาณ ๘๓.๐๕ เลขหมาย

ภาพที่ ๑๑ จำนวนเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘



ทั้งนี้ การลงทะเบียนเพื่อใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้นสามารถจำแนกได้เป็น ๒ รูปแบบการชำระเงิน ได้แก่ การใช้บริการลักษณะเติมเงิน (Pre-Paid) และการใช้บริการลักษณะการชำระเงินแบบรายเดือน (Post-Paid) โดยมีสัดส่วนของผู้ใช้บริการลักษณะเติมเงิน (Pre-Paid) คิดเป็นประมาณร้อยละ ๘๓ ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด หรือประมาณ ๖๙ ล้านเลขหมาย ขณะที่สัดส่วนของผู้ใช้บริการลักษณะการชำระเงินแบบรายเดือน (Post-Paid) คิดเป็นประมาณร้อยละ ๑๗ ของจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งหมด หรือประมาณ ๑๔ ล้านเลขหมาย

ภาพที่ ๑๒ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่
แบบ Pre-paid และ Post-paid ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

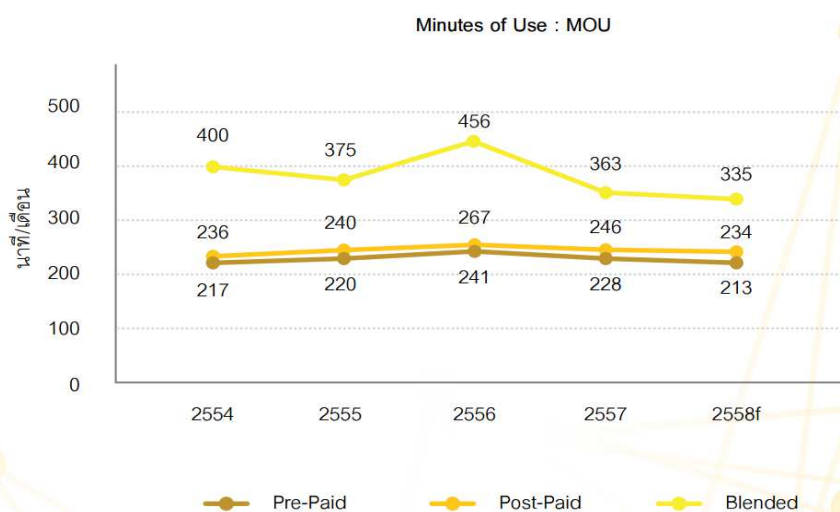


หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาจำนวนนาฬิกาการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use) ของปี ๒๕๕๘ พบว่า แม้สัดส่วนของผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่แบบ Pre-Paid จะมีสัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สูงกว่าผู้ใช้บริการแบบ Post-Paid ถึงประมาณ ๖-๗ เท่าตัว แต่จำนวนนาฬิกาการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use) ของผู้ใช้บริการแบบ Post-Paid (๓๓๕ นาทีต่อเดือน) กลับสูงกว่าจำนวนนาฬิกาการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน (Minutes of Use) ของผู้ใช้บริการแบบ Pre-Paid (๒๓๔ นาทีต่อเดือน) เกือบเท่าตัว ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้ใช้งานแต่ละรูปแบบ

ภาพที่ ๑๓ ค่าเฉลี่ยการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ แบบ Pre-paid และ Post-paid
ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

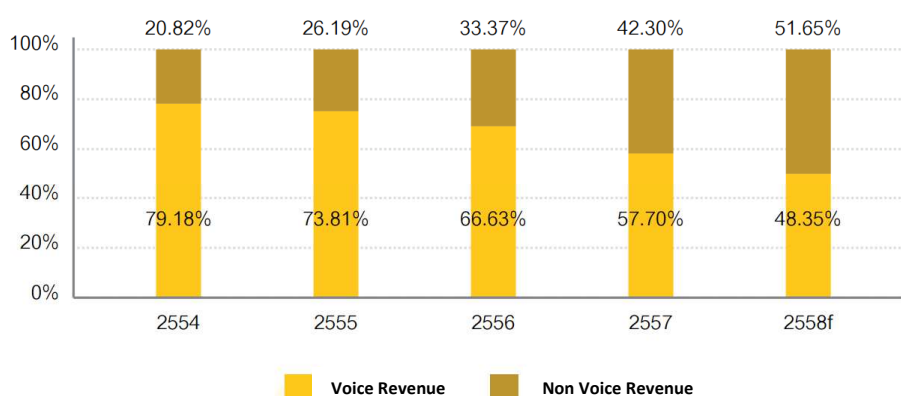


หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

จากการพิจารณาแนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เป็นต้นมา พบว่าการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทเสียง (Voice Service) มีแนวโน้มค่อนข้างทรงกระทั้งยังลดลงเล็กน้อยอย่างต่อเนื่อง สะท้อนสถานการณ์การตลาดบริการประเภทเสียงที่กำลังเข้าสู่จุดอิ่มตัว อย่างไรก็ตาม ด้วยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่สนับสนุนการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทข้อมูล (Data Service) เป็นไปอย่างแพร่หลาย ประกอบกับการแข่งขันทางการตลาดของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทข้อมูล (Data Service) ทั้งการแข่งขันทางด้านราคาและบริการเสริมรูปแบบต่างๆ ที่ขยายตัวมากขึ้น ดังกล่าวส่งผลให้การให้บริการด้านข้อมูล (Data Service) ผ่านบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เกิดการขยายตัวเป็นอย่างมาก และส่งผลให้สัดส่วนมูลค่าการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทข้อมูล (Data Service) ขยายตัวสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ภาพที่ ๑๔ สัดส่วนมูลค่าการใช้งานบริการทางเสียงและไม่ใช้เสียงของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘



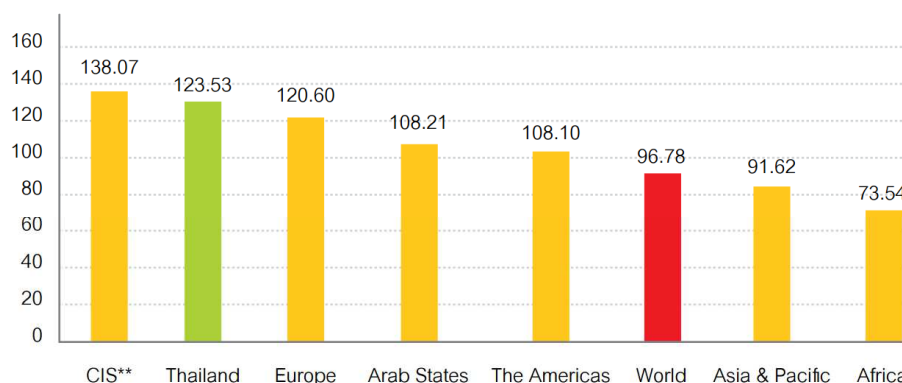
หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

สำหรับประเด็นการกระจายตัวของการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Service Diffusion) พบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เปิดให้บริการต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน (Mobile Penetration Rate) ในปี ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๑๒๓.๕๓ เลขหมายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๔ ของกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเป็นรองประเทศสิงคโปร์ (๑๕๘.๑๓) มาเลเซีย (๑๔๘.๘๓) และเวียดนาม (๑๔๗.๑๑) ทั้งนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของโลกที่ ๙๖.๗๘ เลขหมายต่อจำนวนประชากร

๑๐๐ คน พบว่าประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงกว่า อีกทั้งยังอยู่ในอันดับต้นของโลกสะท้อนอัตรา
การขยายตัวของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง ๔-๕ ปีที่ผ่านมา

ภาพที่ ๑๕ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ต่อ จำนวนประชากร ๑๐๐ คน
ในปี ๒๕๕๘



Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: * Estimate ** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database

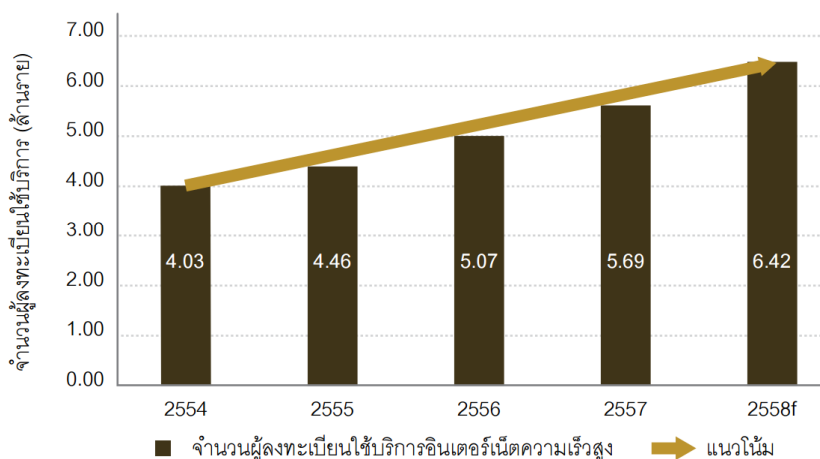
นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการคาดการณ์แนวโน้มการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อไป
ในอนาคต (๒๕๕๘-๒๕๖๒) พบว่าจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่จะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
โดยคาดว่าจะมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๙.๘๗ ต่อปี^๙ อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวดังกล่าว
เป็นเพียงค่าเฉลี่ยในระดับประเทศที่ประมาณการจากจำนวนประชากรตามรายงานของสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่ใช้สำหรับประมาณการทางเศรษฐกิจมหภาค
ซึ่งหากพิจารณาในมิติของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) แล้ว
อาจไม่สะท้อนกับการกระจายตัวที่แท้จริงของการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขต
พื้นที่เมือง

^๙ Thailand Telecommunications Indicators Yearbook, ๒๐๑๔-๒๐๑๕

๒.๒.๓ บริการอินเทอร์เน็ต

สถานการณ์การใช้งานบริการอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยในปัจจุบันมีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา (๒๕๕๔-๒๕๕๘) โดยมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๖.๔๒ ล้านราย เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวน ๔.๐๓ ล้านราย หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยในช่วง ๕ ปี อยู่ที่ระดับประมาณร้อยละ ๑๒ ต่อปี

ภาพที่ ๑๖ จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

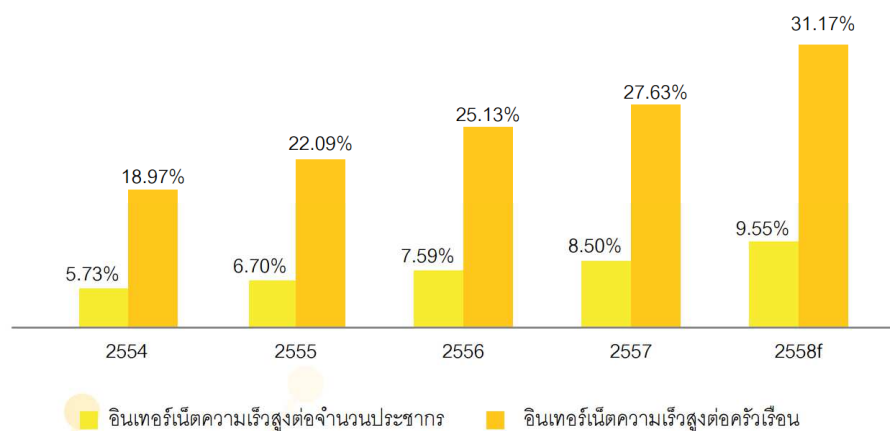


หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึง *การกระจายตัวของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Hi-Speed Internet Diffusion)* พบว่าในปี ๒๕๕๘ จะมีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ ๙.๕๕ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน และ ๓๑.๑๗ คร่าวเรือนที่มีการลงทะเบียนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือน ๑๐๐ ครัวเรือน โดยมีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ ๕.๗๓ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน และ ๑๘.๙๗ ครัวเรือนที่มีการลงทะเบียนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนครัวเรือน ๑๐๐ ครัวเรือน

ภาพที่ ๑๗ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อจำนวนประชากร และต่อจำนวนครัวเรือน ในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

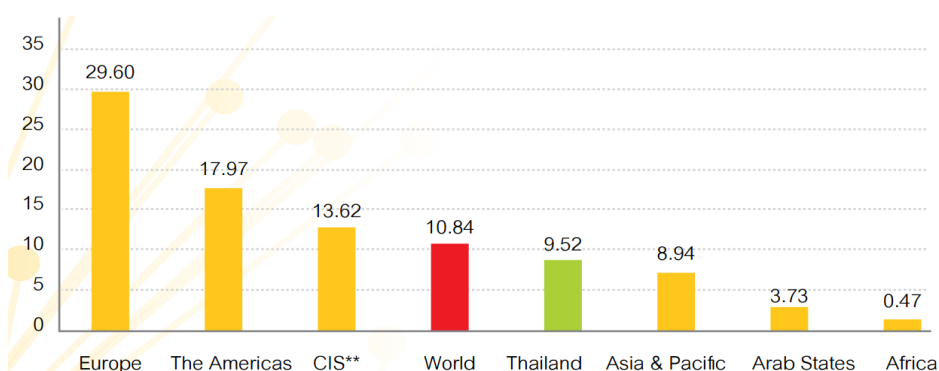


หมายเหตุ : f เป็นตัวเลขจากการคาดการณ์

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลและวิจัยเศรษฐกิจโทรคมนาคม สำนักวิชาการและจัดการทรัพยากรโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

แม้ว่าจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของประเทศไทยจะมีอัตราการเติบโตอยู่ในระดับที่สูง แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในเวทีระดับโลกแล้วกลับพบว่าสัดส่วนจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายประจำที่ของประเทศไทยที่ระดับ ๙.๕๒ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเวทีโลก อีกทั้งยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่ ๑๐.๘๔ รายต่อจำนวนประชากร ๑๐๐ คน ซึ่งยังคงไม่เป็นที่น่าพอใจ

ภาพที่ ๑๘ สัดส่วนผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่อประชากร ๑๐๐ คน ของประเทศตัวอย่าง ในปี ๒๕๕๘



Regions are based on the ITU BDT Regions, see: <http://www.itu.int/ITU-D/ict/definitions/regions/index.html>

Note: * Estimate ** Commonwealth of Independent States

Source: ITU World Telecommunication /ICT Indicators database

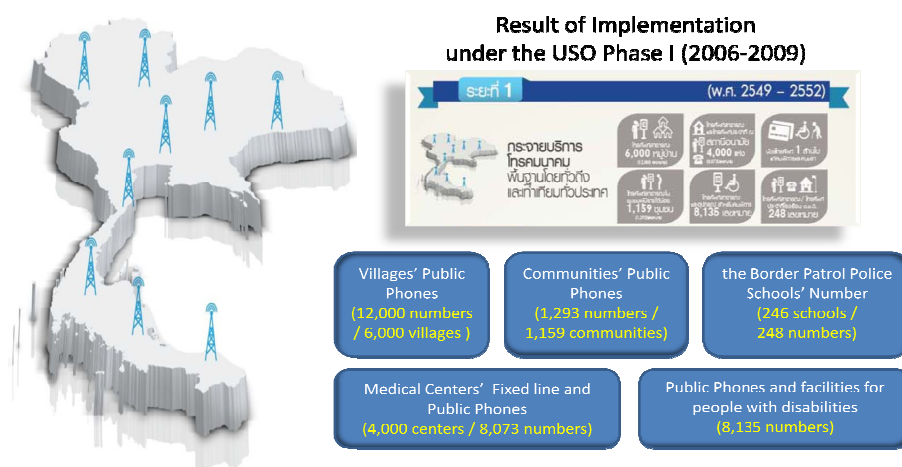
ด้วยเหตุดังกล่าว การมุ่งพัฒนาระบบโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อสนับสนุนการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการในรูปแบบทางสาย (Fixed Broadband) ที่ส่งผลให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทห่างไกล และประชาชนกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสและคนพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเพียงพอทั่วถึง และเท่าเทียม ภายใต้ราคาที่เป็นธรรม จะก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมในการเข้าถึงบริการต่างๆ ที่ได้ถูกจัดเตรียมไว้ทั้งโดยภาครัฐ เอกชน ตลอดจนภาควิชาการ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในที่สุด

๒.๓ ภาพรวมการดำเนินงานการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ของประเทศไทย

ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม สามารถจำแนกได้เป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๒.๓.๑ ระยะที่ ๑ (๒๕๔๘-๒๕๕๒): การกระจายบริการโทรคมนาคมทางเสียง

การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ระยะที่ ๑ (๒๕๔๘-๒๕๕๒) มุ่งเน้นการขยายการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมทางเสียง (Voice Service) เป็นสำคัญ โดยได้กำหนดเป้าหมาย (๑) ให้มีการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะและโทรศัพท์ประจำที่ในพื้นที่เป้าหมาย (๒) จัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะและบริการอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และ (๓) จัดให้มีบัตรโทรศัพท์สำหรับกลุ่มคนพิการ กลุ่มคนชราที่มีรายได้น้อย และกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

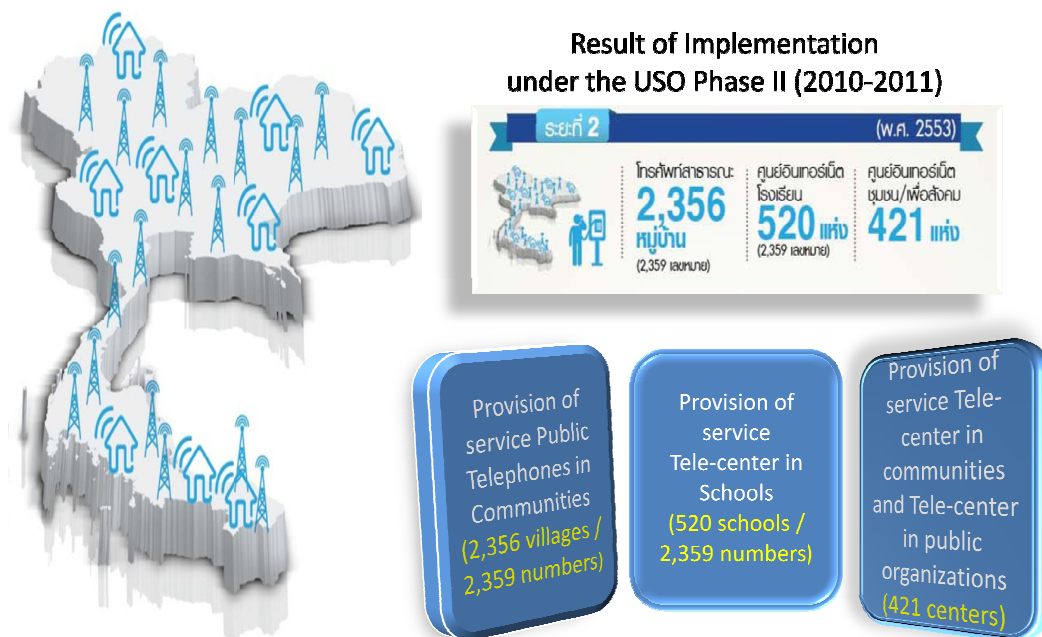


ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ระยะที่ ๑ พบว่าเป็นไปตามเป้าหมาย โดยได้มีการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมทางด้านเสียงรวมทั้งสิ้นกว่า ๓๐,๐๐๐ เลขหมาย จำแนกเป็น (๑) การติดตั้งและจัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะจำนวน ๑๒,๐๐๐ เลขหมาย ใน ๖,๐๐๐ หมู่บ้าน (๒) การจัดให้มีบริการโทรศัพท์ประจำที่และโทรศัพท์สาธารณะในสถานีนอนائم ๔,๐๐๐ แห่ง จำนวน ๘,๐๗๓ เลขหมาย (๓) การติดตั้งและจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนผู้มีรายได้น้อย จำนวน ๑,๒๙๓ เลขหมาย (๔) การติดตั้งและจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะและบริการอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ จำนวน ๘,๑๓๕ เลขหมาย และ (๕) สำรองเลขหมายโทรศัพท์ให้แก่โรงเรียน จำนวน ๒๔๖ แห่ง

๒.๓.๒ ระยะที่ ๒ (๒๕๕๓-๒๕๕๔): การกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานทางด้านเสียงและข้อมูล

การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ระยะที่ ๒ (๒๕๕๓-๒๕๕๔) มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานและบริการเพื่อสังคมเพิ่มเติมจากระยะที่ ๑ โดยในระยะที่ ๒ นี้ นอกเหนือจากการขยายบริการโทรศัพท์สาธารณะ (Voice Service) ในสถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานพยาบาลแล้ว ยังมุ่งเน้นการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตชุมชนแก่กลุ่มเป้าหมายหลัก (Data Service) อันได้แก่ ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตชุมชน ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตโรงเรียน และศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตในหน่วยงานสาธารณะที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อกลุ่มเป้าหมายทางสังคม โดยมีผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ดังนี้

ภารกิจ	เป้าหมาย	หน่วย
๑. บำรุงรักษาโทรศัพท์ USO ระยะที่ ๑	๒๙,๗๔๕	เลขหมาย
๒. ติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนเป้าหมาย	๑,๕๕๕	หมู่บ้าน
๓. จัดให้มีศูนย์อินเทอร์เน็ตโรงเรียนแก่โรงเรียนเป้าหมาย	๕๒๐	แห่ง
๔. จัดให้มีศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชนแก่ชุมชนเป้าหมาย	๓๗๗	แห่ง
๕. จัดให้มีศูนย์อินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแก่หน่วยงานเป้าหมาย	๔๐	แห่ง



๒.๓.๓ ระยะที่ ๓ (๒๕๕๕-๒๕๕๙): แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙

สำหรับการดำเนินการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ในระยะที่ ๓ สำนักงาน กสทช. ได้ประกาศแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ทั้งในลักษณะบริการทางเสียง (Voice Service) และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Data Service) ให้ครอบคลุมพื้นที่ชนบท ห่วงไกล ทุรกันดาร รวมทั้งพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ พื้นที่ที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ยังไม่ทั่วถึงหรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการใช้งานของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทางสังคม อันได้แก่ เด็ก คนพิการ คนชรา ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถรองรับการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ในระยะยาว

ด้วยขอบเขตภารกิจตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ตาม มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงต้องดำเนินการดังนี้

(๑) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ที่มีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ หรือท้องที่หนึ่งท้องที่ใดที่ยังไม่มีผู้ให้บริการหรือมีแต่ไม่ทั่วถึง หรือไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้บริการในท้องที่นั้น

(๒) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสำหรับสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล และหน่วยงานอื่นที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคม

(๓) จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะในบางลักษณะหรือบางประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนด แก่ผู้มีรายได้น้อย

(๔) จัดให้มีบริการอำนวยความสะดวกในการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงาน กสทช. จึงได้จัดแบ่งภารกิจในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ (๑) การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมสำหรับมิติเชิงพื้นที่ และ (๒) การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมสำหรับมิติเชิงพื้นที่

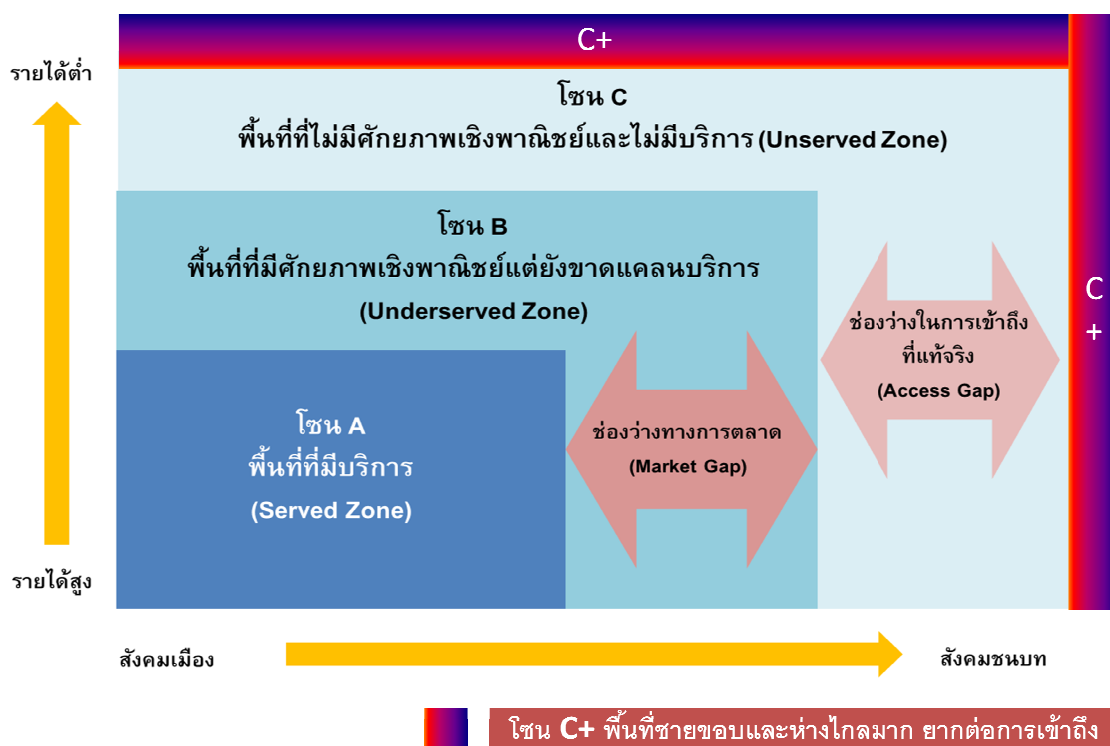
(๑) **การกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (มิติเชิงพื้นที่)**

Zone A: พื้นที่ที่มีบริการ หมายถึง พื้นที่ที่มีบริการโทรคมนาคมซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวสามารถได้รับบริการภายใต้สภาพตลาดการแข่งขันเสรี ทั้งในเชิงจำนวนผู้ให้บริการ คุณภาพ และราคา

Zone B: พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมยังมีไม่ทั่วถึง แต่คาดว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะมีศักยภาพและโอกาสในเชิงพาณิชย์ที่จะปรับเปลี่ยนไปสู่พื้นที่ที่มีบริการ (Zone A) ได้โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการแข่งขันและมีมาตรการกำกับดูแลที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่มาใช้อย่างเหมาะสม

Zone C: พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ภายใต้สภาพตลาดและปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบัน

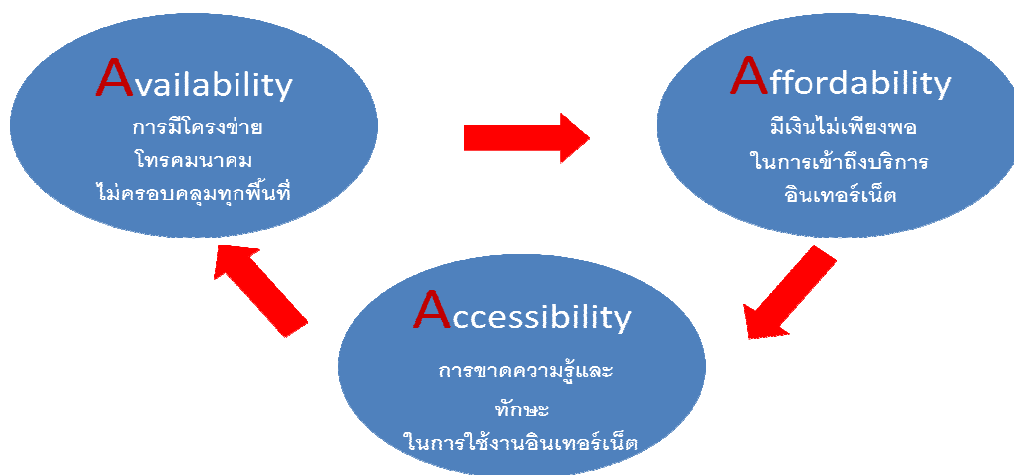
Zone C+: พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการ และยากต่อการเข้าถึง หมายถึง พื้นที่ที่การให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานยังมีไม่ทั่วถึง และคาดว่าในพื้นที่ดังกล่าวจะไม่มีศักยภาพและโอกาสในการจะพัฒนาให้เป็นพื้นที่เชิงพาณิชย์ได้ อีกทั้งยังมีอุปสรรคทางด้านกายภาพในการเข้าถึงและอุปสรรคในการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม



จากขอบเขตภารกิจภายใต้กฎหมายดังกล่าว สำนักงาน กสทช. จึงได้กำหนดให้ “พื้นที่ Zone C: พื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ และพื้นที่ Zone C+: พื้นที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์ ไม่มีบริการ และยากต่อการเข้าถึง เป็นพื้นที่เป้าหมายหลักในการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม” สำหรับพื้นที่ Zone B: พื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ จะถือเป็นพื้นที่ที่มีลำดับความสำคัญรองลงมา และที่พื้นที่ Zone A: ที่มีบริการจะไม่ใช้พื้นที่เป้าหมายการดำเนินงาน USO

(๒) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางสังคม (มิติเชิงสังคม) ได้แก่ กลุ่มคนพิการ เด็ก คนชรา ผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

ทั้งนี้ ในการกระจายบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น สำนักงาน กสทช. ได้นำ “กรอบแนวคิดการพัฒนา (Layers of Development): ๓A; Availability, Accessibility, and Affordability” มาประยุกต์ใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อหาทางแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการโทรคมนาคม เพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกกลุ่ม และทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน



ระดับแรก: Availability มุ่งเน้นการลงทุนเพื่อวางโครงข่ายระบบโทรคมนาคมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรทั่วประเทศ เพื่อลดช่องว่างที่เกิดขึ้นจากการขาดแคลนโครงข่ายฯ และการขาดแคลนบริการฯ (มิติด้านการวางผังโครงสร้างพื้นฐาน)

ระดับที่สอง: Affordability มุ่งเน้นการสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนและทุกกลุ่มสังคม รวมทั้งผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ในสังคม สามารถเข้าใช้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ผ่านการให้บริการศูนย์ USONET รูปแบบต่างๆ ในทุกๆ พื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อลดช่องว่างที่เกิดขึ้นจากระดับฐานะทางเศรษฐกิจ รวมทั้งต้นทุนของอุปกรณ์สนับสนุนการใช้งานของผู้พิการที่อยู่ในระดับสูง (มิติด้านการให้บริการเชิงสังคม)

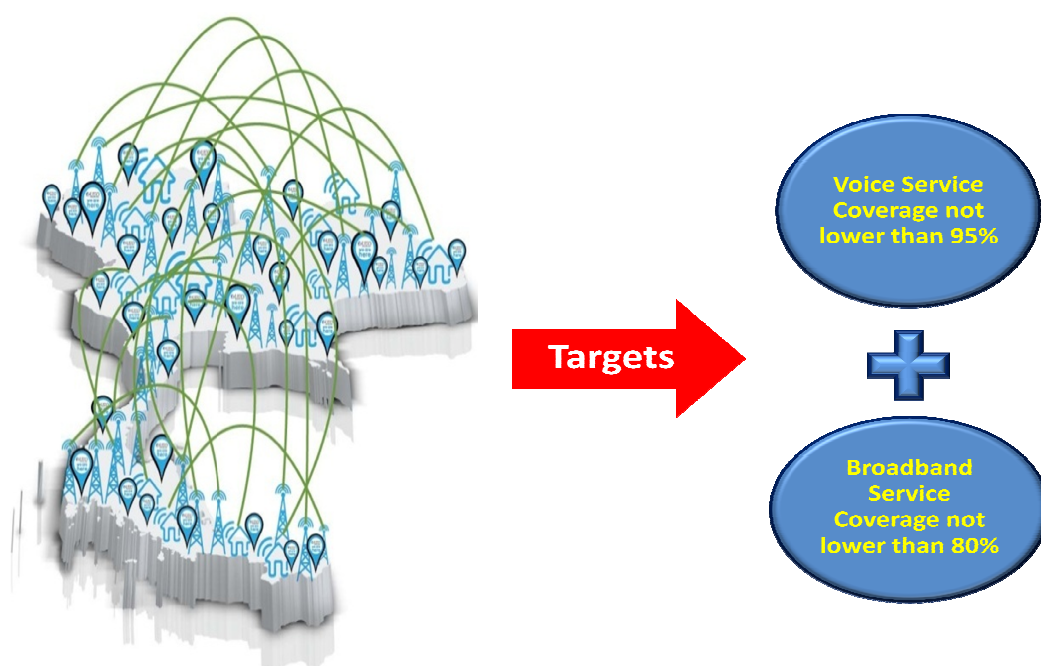
ระดับที่สาม: Accessibility มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ตลอดจนเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่ภาครัฐได้เตรียมไว้ให้แก่ประชาชนในทุกพื้นที่และทุกกลุ่มสังคม เพื่อลดช่องว่างที่เกิดขึ้นจากความเหลื่อมล้ำด้านการตระหนักรู้ ทักษะการใช้งาน และทักษะในการเข้าถึงบริการ (มิติด้านการพัฒนาบุคลากรและการฝึกอบรม)

โดยในท้ายที่สุดสำหรับ ระยะที่ ๓ (๒๕๕๕-๒๕๕๙): แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ จึงได้กำหนดเป้าหมายไว้ทั้งสิ้น ๑๑ เป้าหมาย ดังนี้

- (๑) ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล
- (๒) จัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะจำนวน ๑-๒ เลขหมายต่อหมู่บ้านในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ
- (๓) ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
- (๔) จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตชุมชน อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษา และอินเทอร์เน็ตในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นต้น ในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์และไม่มีบริการ
- (๕) จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่ครัวเรือนในพื้นที่ที่มีศักยภาพเชิงพาณิชย์แต่ยังขาดแคลนบริการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ครัวเรือน
- (๖) จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคมโดยเฉพาะ ได้แก่ ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคมจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐ แห่งทั่วประเทศ
- (๗) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ แสนคน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้เช่นคนปกติทั่วไป
- (๘) ส่งเสริมและพัฒนาเนื้อหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นประโยชน์รองรับการให้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ
- (๙) ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มทักษะความรู้อันเป็นประโยชน์ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ แสนคน

(๑๐)ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางดำเนินการจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินโดยรวมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งมีกรอบระยะเวลาดำเนินการศึกษาให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี และจัดให้มีบริการดังกล่าวภายในระยะเวลาดำเนินการของแผนฉบับนี้

(๑๑)สนับสนุนการศึกษา วิจัย และทดลองดำเนินงานโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจการโทรคมนาคมอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม



ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ได้จำแนกลักษณะการดำเนินงานภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ เป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ (๑) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (๒) การศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนา และจัดให้มีบริการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการ และ (๓) การสร้างความตระหนักรู้ สร้างทักษะและศักยภาพและพัฒนาบุคลากร ซึ่งพบว่าการดำเนินงานที่สำคัญและมีสัดส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๗๐ ของกรอบวงเงินงบประมาณได้แก่การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมต่างๆ อาทิเช่น การจัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน การขยายโครงข่ายโทรคมนาคมทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโครงข่ายไฟเบอร์ออฟติก (OFC) เพื่อเชื่อมโยงจากศูนย์กลางไปยังตำบลต่างๆ ในพื้นที่เป้าหมาย การจัดให้มี

ศูนย์อินเทอร์เน็ตชุมชน ศูนย์อินเทอร์เน็ตโรงเรียน ศูนย์อินเทอร์เน็ตในสถานีนามัยประจำตำบล ตลอดจนศูนย์อินเทอร์เน็ตเพื่อกลุ่มเป้าหมายทางสังคมอันได้แก่ ผู้มีรายได้น้อย ผู้พิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสรวมแล้วกว่า ๑,๕๐๐ ศูนย์ทั่วประเทศ

สำหรับงบประมาณอีกประมาณร้อยละ ๓๐ ของกรอบวงเงิน ได้ถูกจัดสรรไปเพื่อการดำเนินงานด้านพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างทักษะและความรู้จำเป็นสำหรับการใช้งานอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณประโยชน์ของการใช้งานอินเทอร์เน็ต ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย อันได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ด้อยโอกาสในสังคมและผู้พิการ เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต และประชาชนทั่วไปเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากบริการอินเทอร์เน็ตในการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาและหาช่องทางการประกอบอาชีพ การเพิ่มผลผลิตภาคครัวเรือน และการริเริ่มเพื่อดำเนินธุรกิจทั้งขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นต้น ทั้งนี้ งบประมาณในส่วนดังกล่าวยังได้ถูกเตรียมเพื่อนำไปใช้ในการดูแลกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันได้ดังเช่นคนปกติทั่วไป เช่น การจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในระยะแรกนี้อีกกว่าหนึ่งแสนคน การจัดให้มีระบบให้บริการข้อมูลข่าวสารเดซีผ่านโครงข่ายโทรคมนาคม (Daisy) ซึ่งเป็นการสร้างห้องสมุดเสียง (Audio Library) บริการข่าวสารข้อมูลแก่ผู้พิการทางสายตา หรือโครงการศูนย์ถ่ายทอดการสื่อสารแห่งประเทศไทย (TTRS) ซึ่งเป็นระบบให้บริการข้อมูลและการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้บกพร่องทางการพูดและการได้ยิน เป็นต้น

นอกจากนี้ ภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ยังได้มีการเตรียมการสำหรับโครงการนำร่องหรือโครงการต้นแบบที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคโทรคมนาคมของประเทศอีกหลายโครงการ อาทิเช่น โครงการต้นแบบศูนย์ทางไกลเพื่อการศึกษาและพัฒนาชนบทสู่ประชาคมอาเซียน โครงการต้นแบบการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตสู่ครัวเรือนในพื้นที่ชนบท เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม **เนื่องจากการชะลอการดำเนินงานภายใต้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙ ตั้งแต่ช่วงกลางปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา ดังกล่าวส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนฯ ต้องหยุดชะงักลงและมีผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ ดังนี้**

การดำเนินงานตามแผน	ผลการดำเนินงาน	ผู้ดำเนินการ
๑. การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพื่อขยายบริการโทรศัพท์สาธารณะและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง อย่างทั่วถึง ทั่วประเทศ		
๑.๑ การสำรวจและจัดทำข้อมูลโครงข่ายโทรคมนาคมเพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายใน ๒ จังหวัดนำร่อง และนำเข้าฐานข้อมูลระบบ GIS	แล้วเสร็จ	สำนักงาน กสทช.
๑.๒ การจัดให้มีบริการบริการโทรศัพท์สาธารณะและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ใน ๒ จังหวัดนำร่อง (จังหวัดพิษณุโลกและหนองคาย)	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๑.๓ การจัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างทั่วถึง ทั่วประเทศ	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๒. การศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนา และจัดให้มีบริการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการ		
๒.๑ ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉิน	แล้วเสร็จ	สำนักงาน กสทช.
๒.๒ โครงการจัดตั้งศูนย์บริการถ่ายทอดการสื่อสารสำหรับผู้พิการทางการได้ยินและทางการพูด (Thai Telecommunications Relay Service: TTRS) เปิดให้บริการ ๐๗.๐๐ – ๒๓.๐๐ น.ทุกวัน ปัจจุบันมีล่ามให้บริการ ๔๐ คน และมีตู้ TTRS ให้บริการ ๑๘๐ ตู้ ทั่วประเทศ *เป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาว (๒๕๕๕-๒๕๕๙)	ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๔๖,๙๙๔ คน ซึ่งมีการใช้บริการกว่า ๕ แสนครั้งต่อปี	สำนักงาน กสทช. ร่วมกับมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ

การดำเนินงานตามแผน	ผลการดำเนินงาน	ผู้ดำเนินการ
๒.๓ โครงการเดซี หรือ โครงการสนับสนุนการขยายบริการห้องสมุดทางโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตสำหรับผู้พิการทางสายตาและผู้บกพร่องทางการอ่าน (Daisy ๑๔๑๔) ปัจจุบันเปิดให้ใช้งาน ๔ บริการหลัก ได้แก่ (๑) ๑๔๑๔ สายด่วนข่าวสารความรู้ (๒) ห้องสมุดออนไลน์ Tab๒Read (๓) วิทยูบริการการอ่าน TabRadio และ (๔) บริการเสียงบรรยายภาพ Audio Description *เป็นโครงการต่อเนื่องระยะยาว (๒๕๕๕-๒๕๕๙)	ปัจจุบันมีผู้เข้าใช้บริการกว่า ๑๒๐,๐๐๐ คน และมีจำนวนครั้งการเข้าใช้บริการกว่า ๑๒ ล้านครั้งต่อปี หรือเฉลี่ย ๒๐๐,๐๐๐ ครั้งต่อเดือน	สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
๓. การสร้างความตระหนักรู้ สร้างทักษะและศักยภาพ และพัฒนาบุคลากร		
๓.๑ โครงการฝึกอบรมการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกลุ่มครู นักเรียน จำนวน ๒๖๘,๐๖๓ คน ทั่วประเทศ	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๓.๒ โครงการฝึกอบรมการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกลุ่มผู้พิการ จำนวน ๒๗,๐๐๐ คน ทั่วประเทศ	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๓.๓ โครงการฝึกอบรมการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน ๒๐๓,๐๖๓ คน ทั่วประเทศ	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	
๓.๔ โครงการฝึกอบรมด้านการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อกลุ่มเจ้าหน้าที่ศูนย์ USONET จำนวน ๓,๘๗๔ คน ทั่วประเทศ	อยู่ระหว่างปรับแผนฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	

บทที่ ๓: บทวิเคราะห์

๓.๑ ภาพสะท้อนจากตัวชี้วัดระดับสากล (GCI, NRI, และ IDI)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๒ ว่าถึงแม้ว่าดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขัน (GCI) ของประเทศไทยสำหรับปี ๒๐๑๕ จะลดลงมาจากปีก่อนหน้าหนึ่งอันดับ แต่ก็นับว่าอยู่ในอันดับที่ดี (อันดับที่ ๓๒ จาก ๑๔๐ ประเทศ) ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่เป็นจุดแข็งที่ส่งเสริมให้ประเทศไทยยังคงอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงเป็นอันดับต้นๆ นั้น ได้แก่ การพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหภาค ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนาด้านนวัตกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในภาพรวมแล้วการลงทุนทางด้านโครงสร้าง การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี และการพัฒนานวัตกรรมที่เกิดขึ้นยังคงเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาศักยภาพและความพร้อมในระดับภาคโทรคมนาคมและการสื่อสารของประเทศไทยนั้น พบว่าความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย (NRI) อยู่ในทิศทางที่ดีซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินการของภาครัฐและเอกชนในหลายปัจจัย เช่น การจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่เข้าสู่ตลาดโทรคมนาคม การลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมและการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมหรือ Universal Service Obligation: USO ในพื้นที่ชนบทและห่างไกล นอกจากนี้ยังมีการกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อกระตุ้น ผลักดัน และส่งเสริมการเข้าถึงการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนในด้านต่างๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนใช้บริการภาครัฐผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (Broadband) ตามนโยบายรัฐบาล เป็นต้น ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สะท้อนได้อย่างชัดเจนว่าประเทศไทยในช่วงปีที่ผ่านมาได้ดำเนินนโยบายด้านโทรคมนาคมได้มีประสิทธิภาพส่งผลให้ ณ ปัจจุบัน ประเทศไทยจึงสามารถไต่ระดับความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขึ้นมาอยู่ในระดับที่ดีได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าจุดแข็งของประเทศไทยคือการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตของภาคธุรกิจ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมโดยภาคเอกชน โดยเฉพาะประเด็นด้านความครอบคลุมของโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ถือได้ว่ามีความครอบคลุมเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ดังนั้นสำหรับภารกิจการจัดให้มีบริการ USO ในส่วนของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จึงจะมุ่งให้ความสำคัญในการเติมเต็มในส่วนที่ขาดแคลนที่คาดว่าจะกลไกตลาดจะไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ภายในช่วงระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๖๔) **อย่างไรก็ตาม สำหรับปัจจัยจุดรั้งที่ส่งผลให้ NRI ของประเทศไทยไม่ดีเท่าที่ควรได้แก่การสร้างความตระหนักและความสำคัญเพื่อส่งเสริมการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตโดยภาครัฐ ตลอดจนการลงทุนเพื่อสนับสนุนการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคมต่างๆ ที่ยังคงไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่และเพียงพอ**

สำหรับในประเด็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และบริการของภาคโทรคมนาคมนั้น ดัชนีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ IDI สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่เป็นศักยภาพหรือจุดแข็งของประเทศได้แก่การให้บริการโทรศัพท์ประจำที่ที่พัฒนามาจนถึงระดับอิ่มตัว ในขณะที่การให้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีจำนวนผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงในลักษณะก้าวกระโดด **ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญและต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นในส่วนของ IDI ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนที่มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้อินเทอร์เน็ตทางสายที่ยังอยู่ในระดับที่ต่ำซึ่งส่งผลให้อัตราการเข้าถึงและการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการอินเทอร์เน็ตของประเทศให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและครอบคลุมการใช้งานของประชาชนทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม โดยเฉพาะในส่วนที่กลไกตลาดไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดมาตรการต่างๆ ในการเร่งสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนและโดยภาครัฐ**

๓.๒ ความสอดคล้องต่อนโยบายของรัฐและทิศทางการพัฒนาประเทศ

ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และระบบโทรคมนาคม นับเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ยกระดับศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม การสร้างความพร้อมของภาคโทรคมนาคมไทยจำเป็นต้องอาศัยและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ภาควิชาการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งในภาพรวมและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทย อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จะสามารถตอบสนองความต้องการทั้งในภาคประชาชนและธุรกิจ

ด้วยเหตุดังกล่าวการจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ในครั้งนี้ จึงได้พิจารณานโยบายและแผนระดับชาติเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙)

ยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี คือ แม่บทหลักที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนต่างๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ของประเทศและประชาชน ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี ประกอบไปด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

(๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งด้านการขนส่ง ความมั่นคงทางพลังงาน การวิจัยและพัฒนา และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ทันสมัยและกระจายทั่วถึง พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญระดับมาตรฐานสากล เพิ่มขีดความสามารถของอุตสาหกรรม ICT และใช้ ICT ในการสร้างนวัตกรรมบริการภาครัฐแบบบูรณาการ ประยุกต์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต การศึกษา และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ได้มีแนวทางที่มุ่งเน้นการสร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสร้างความมั่นคงทางด้านรายได้และการออม กระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงเป็นธรรมทั้งในด้านบริการ สาธารณะขั้นพื้นฐาน ฐานทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มด้อยโอกาส ตลอดจนมีการเตรียมการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส

๓.๒.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งหนึ่งในประเด็นพิจารณาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ นี้คือการจัดทำขึ้นให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ภายใต้วิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ๑๐ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (๒) การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (๓) การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (๔) การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (๕) การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติดีต่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน (๖) การบริหารจัดการในภาครัฐ หารป้องกันทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย (๗) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ (๘) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (๙) การพัฒนาภูมิภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (๑๐) ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกรอบและทิศทางการพัฒนาภาคโทรคมนาคมไทยและส่วนเกี่ยวเนื่องในช่วงปี ๒๕๖๐-

๒๕๖๔ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ได้กำหนดเป้าหมายมุ่งการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานราก โดยส่งเสริมการใช้ ICT ในการสร้างการจัดการความรู้ในชุมชนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับรากหญ้า นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อลดความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังกำหนดแนวทางเพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการพื้นฐานทางของภาครัฐโดยการกระจายการให้บริการภาครัฐทุกประเภทให้มีความครอบคลุมทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม

นอกจากนี้ ในยุทธศาสตร์ที่ ๗ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลโดยให้มีการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๕ ของหมู่บ้านทั่วประเทศ และมีผู้ประกอบการธุรกิจดิจิทัลรายใหม่เพิ่มขึ้นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ราย รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐมีระบบความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ในการรับมือภัยคุกคามทางออนไลน์อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ซึ่งภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดแนวทางดำเนินการที่สำคัญได้แก่ (๑) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (๒) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ (๓) ส่งเสริมนวัตกรรมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีอวกาศของไทย พัฒนาความรู้และทักษะของประชาชน และ (๔) สร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์

๓.๒.๓ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้ถูกจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์สูงสุดจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล การประกันการเข้าถึงของคนทุกกลุ่ม การวางแผนจากข้อมูลความพร้อมของประเทศ และการรวมพลังทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนแผนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปอย่างแท้จริงในภาคเศรษฐกิจ สังคม ภาครัฐ ในช่วงระยะ ๒๐ ปี เช่นเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ดังนี้

ระยะที่ ๑ (๑ ปี ๖ เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุนและสร้างรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ระยะที่ ๒ (๕ ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ

ระยะที่ ๓ (๑๐ ปี) Digital Thailand II: Full Transformation ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

ระยะที่ ๔ (๑๐-๒๐ ปี) Global Digital Leadership ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือ ปฏิรูปประเทศไทยให้สามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานนวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ (๒) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (๓) การสร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (๔) การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (๕) พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และ (๖) การสร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เนื่องจากแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นนโยบายระดับชาติด้าน ICT และภาคโทรคมนาคมของรัฐบาลชุดปัจจุบัน อีกทั้งยังได้จัดทำขึ้นมาให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) ดังนั้นในการจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) นี้จึงได้พิจารณาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาของแผนที่มีความเกี่ยวเนื่องกันอันได้แก่ ระยะที่ ๑ (๑ ปี ๖ เดือน) Digital Foundation ประเทศไทยลงทุนและสร้างรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล และระยะที่ ๒ (๕ ปี) Digital Thailand I: Inclusion ทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ โดยมีประเด็นสำคัญประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้แก่ (๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อให้ประเทศไทยมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคอื่น (๒) การสนับสนุนและส่งเสริมการทำธุรกิจผ่านระบบดิจิทัลให้แก่ SMEs วิสาหกิจชุมชน เกษตรกร ภาคการเกษตร ภาคการผลิต และภาคการค้าและบริการ (๓) ให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและบริการพื้นฐานของรัฐ เช่น บริการการศึกษา สุขภาพ ข้อมูล และการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (๔) สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้เป็นรูปธรรม และ (๕) พัฒนากำลังคนในทุกสาขาให้มีทักษะด้านดิจิทัล

๓.๒.๔ แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ ได้ถูกจัดทำขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศทางด้านโทรคมนาคมภายใต้บริบทและกรอบแผนระดับประเทศที่มีความเกี่ยวข้อง อาทิเช่น ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนานโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมในระดับสากล

แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ ได้กำหนดกรอบการพัฒนาเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการพัฒนากิจการโทรคมนาคมที่ยั่งยืน บนพื้นฐานของการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ยกระดับการพัฒนาโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมพื้นฐานครอบคลุมมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมที่มีคุณภาพในราคาที่เหมาะสม และได้กำหนดวิสัยทัศน์ ได้แก่ มุ่งพัฒนากิจการโทรคมนาคมที่ครอบคลุม ยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม ยกระดับการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม จัดสรรและกำกับการใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมที่มีความต้านทานและมีพลวัต และสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม

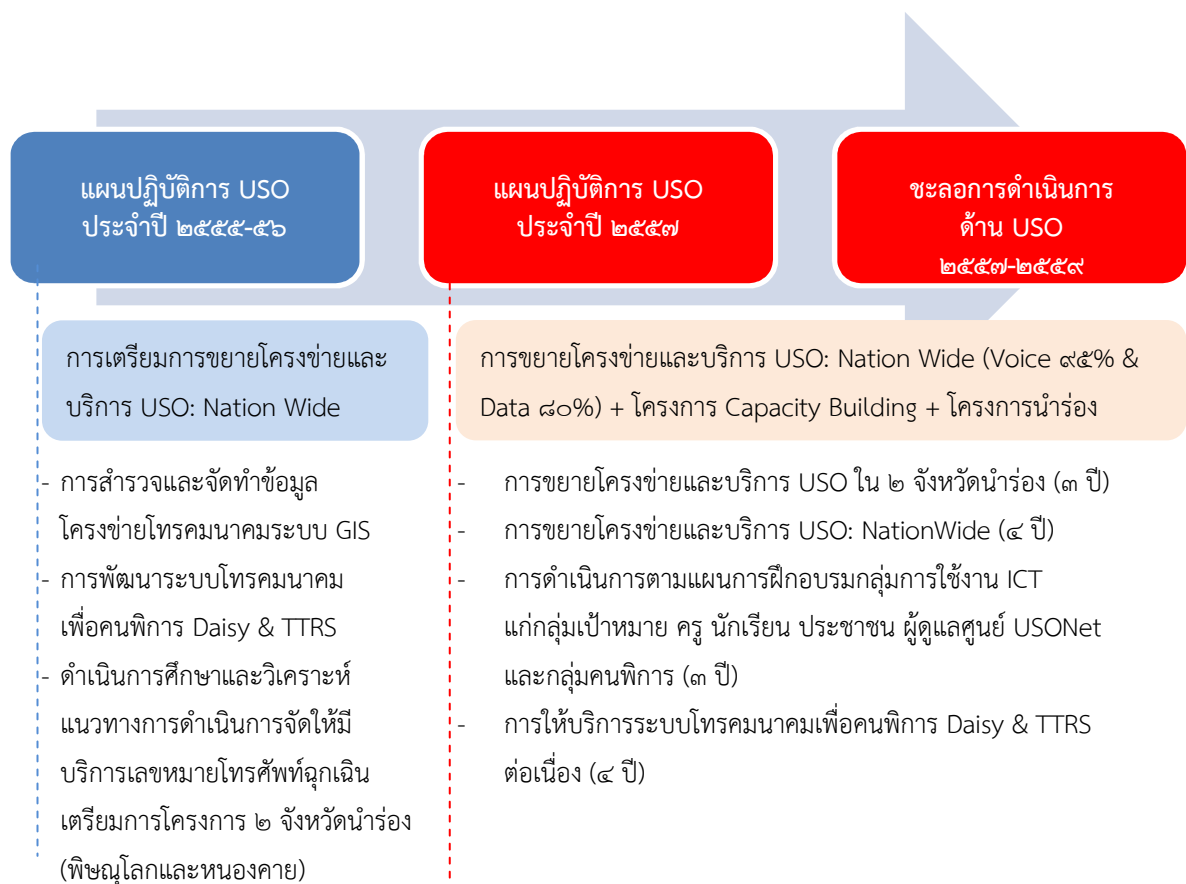
ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) มีทั้งสิ้น ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) การพัฒนากิจการโทรคมนาคมและส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (๒) การอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรคมนาคม และกิจการวิทยุคมนาคม (๓) การบริหารทรัพยากรโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพ (๔) การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม และ (๕) การคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม และการให้บริการเพื่อประโยชน์สังคมและสาธารณะ

ภายใต้แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ซึ่งได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไว้ได้แก่ การจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม และสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้ประโยชน์จากบริการโทรคมนาคมอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน ชุมชน และสังคม และรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

๓.๒.๕ ผลการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙): ปัญหา อุปสรรค และการส่งต่อการดำเนินงาน

ภายใต้สถานการณ์โทรคมนาคมของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ กสทช. ได้ประกาศใช้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญที่มุ่งกระจายโครงข่ายโทรคมนาคมทั้งแบบมีสายและไร้สายให้กระจายครอบคลุมพื้นที่ชนบทห่างไกลอันเป็นพื้นที่เป้าหมาย USO ทั้งหมด ทั้งนี้ได้กำหนดค่าเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล และเพื่อให้ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

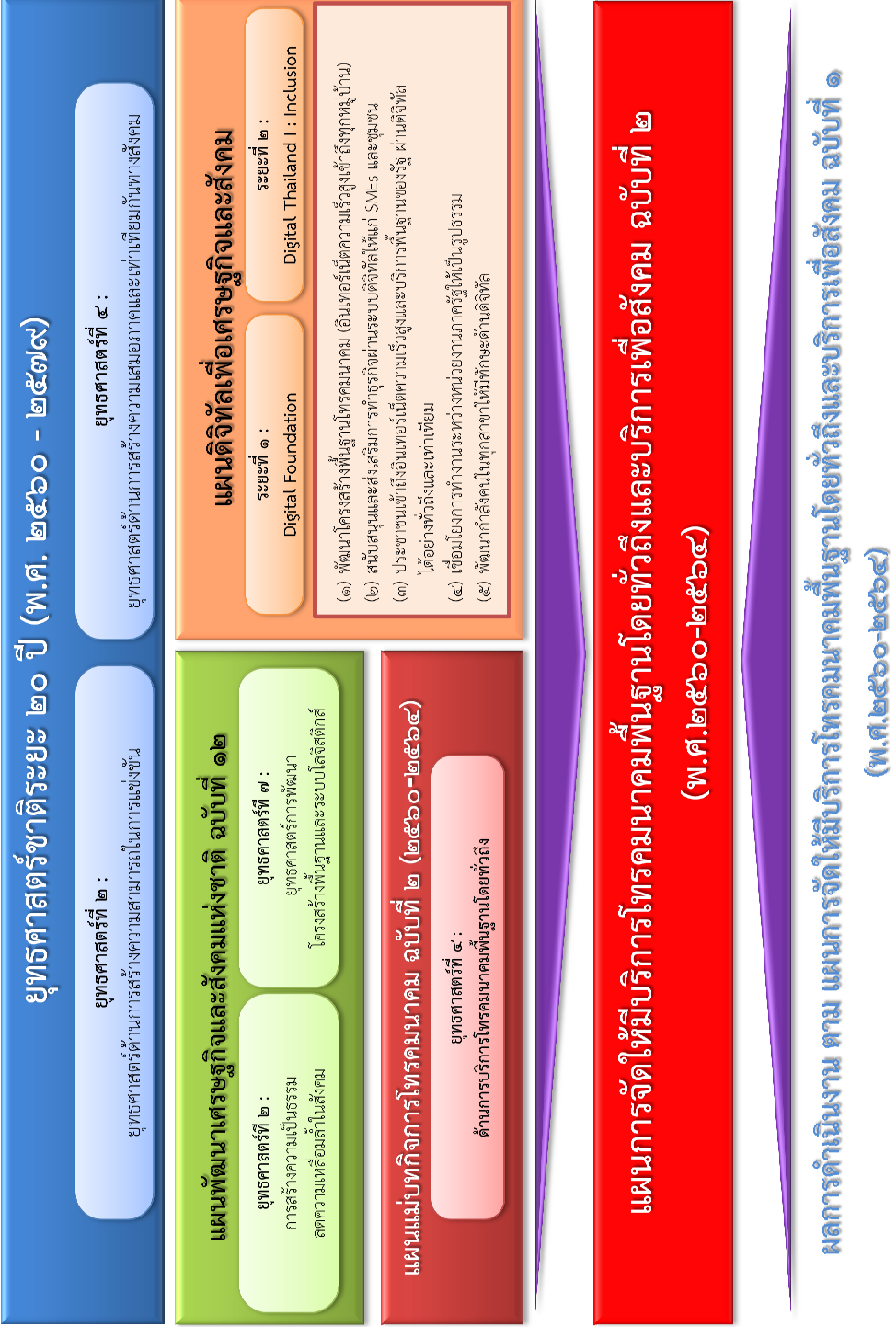
อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ ว่าการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) นั้นยังคงไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อันเกิดจากคำสั่งหัวหน้า คสช. ในช่วงกลางปี ๒๕๕๗ ที่สั่งการให้ กสทช. ชะลอการดำเนินการเพื่อรอความชัดเจนและบูรณาการกับนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่รัฐบาลอยู่ระหว่างจัดทำ ดังกล่าวส่งผลให้แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) มีการดำเนินการดังนี้



ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การขับเคลื่อนแผน USO ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ที่บรรลุผลและแล้วเสร็จจะเป็นในส่วนของ “การเตรียมการ” เพื่อขยายโครงข่ายและบริการ USO ให้เป็นไปอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมทางด้านข้อมูลจากการดำเนินโครงการสำรวจและจัดทำข้อมูลโครงข่ายโทรคมนาคมระบบ GIS การจัดทำโครงการจัดให้มีบริการ USO ใน ๒ จังหวัดนาร่อง (จังหวัดพิษณุโลกและหนองคาย) และนำเข้าสู่กระบวนการประกวดราคา ซึ่งในที่สุดแล้วถึงแม้ว่าจะได้ผู้ชนะการประกวดราคาเป็นที่เรียบร้อยแล้วเมื่อช่วงกลางปี ๒๕๕๗ แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ต่อไป

ทั้งนี้ การกิจสำคัญอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของแผน USO ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) เพื่อให้ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ ของทั่วประเทศ สามารถเข้าถึงบริการโทรศัพท์ส่วนบุคคล และเพื่อให้ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของทั่วประเทศ สามารถเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง แท้ที่จริงแล้วจะเริ่มต้นในช่วงกลางปี ๒๕๕๗ เป็นต้นไป อันได้แก่ ผู้ชนะการประกวดราคาได้เริ่มต้นดำเนินโครงการจัดให้มีบริการ USO ใน ๒ จังหวัดนาร่อง (จังหวัดพิษณุโลกและหนองคาย) สำนักงาน กสทช. จะต้องเริ่มต้นจัดทำและ Implement โครงการจัดให้มีบริการ USO ในอีก ๗๓ จังหวัดที่เหลือทั่วประเทศ ซึ่งทั้งหมดนั้นจะเป็นการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดสากล Availability (การขยายโครงข่ายและบริการ) และ Affordability (การจัดให้มีบริการ USO ในราคาที่ประชาชนสามารถเข้าใช้งานได้) ซึ่งในท้ายที่สุดจำเป็นต้องชะลอการดำเนินการออกไปและไม่สามารถดำเนินการได้

นอกจากนี้ ในส่วนของ Accessibility หรือการสร้างศักยภาพให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถใช้งานและใช้ประโยชน์จากโครงข่าย บริการ และโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมต่างๆ ผ่านแผนงานการฝึกอบรมที่สำนักงาน กสทช. จะจัดเตรียมไว้ให้นั้น แผนงานดังกล่าวก็ได้ชะลอออกไปด้วยเช่นกัน ดังกล่าวส่งผลให้การขับเคลื่อนแผน USO ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ทั้งในด้าน Availability Affordability และ Accessibility จึงยังไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด ทั้งนี้จะมีก็เพียงแต่ในส่วนระบบโทรคมนาคมเพื่อคนพิการ Daisy และ TTRS ที่มีการพัฒนาระบบแล้วเสร็จและมีการให้บริการต่อเนื่องมาอย่างเป็นรูปธรรมตลอดจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ในส่วนของฐานข้อมูล GIS ที่สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการแล้วเสร็จนั้น แม้ว่า ณ ปัจจุบันจะยังคงใช้งานได้ แต่เนื่องจากระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว ๔ ปี สภาพแวดล้อมด้านโทรคมนาคมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงส่งผลให้สำนักงาน กสทช. จะต้องเก็บข้อมูลเพื่อ Update สถานะปัจจุบันเพื่อลงระบบฐานข้อมูลอีกครั้งก่อนเริ่มดำเนินการ



๓.๓ ทิศทางการให้บริการโทรคมนาคมของประเทศไทย: บริการโทรศัพท์ประจำที่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

จากสถานะปัจจุบันและแนวโน้มอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทยพบว่า **บริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Line Services and Subscribers) มีอัตราเติบโตที่ถดถอยซึ่งสอดคล้องกับความจำเป็นในการใช้งานโทรศัพท์ประจำที่ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน** ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยในปัจจุบันประชาชนได้หันมาให้ความสำคัญกับการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในหลายสาเหตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นความสะดวกสบาย และรูปแบบบริการที่หลากหลายจากบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้เข้ามาทดแทนบริการโทรศัพท์ประจำที่อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ด้วยอัตราค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ เกิดความคุ้มค่าในการใช้บริการ ดังกล่าวส่งผลให้พฤติกรรมการใช้บริการโทรศัพท์ประจำที่ค่อยๆ จางหายไป

อย่างไรก็ตาม สำนักงาน กสทช. ยังคงเห็นว่าสำหรับ **บริการโทรศัพท์สาธารณะ (Public Phone) นั้นยังมีความจำเป็นที่จะต้องให้บริการต่อไปอย่างต่อเนื่องด้วยสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อเป็นการรับประกันการให้บริการทางเสียงให้แก่ประชาชนที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งในมิติเชิงพื้นที่และมิติเชิงสังคม และ (๒) เพื่อรับประกันการเข้าถึงบริการโทรคมนาคมทางเสียงความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุภัยพิบัติที่โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ** ด้วยเหตุผลดังกล่าวสำนักงาน กสทช. จึงยังคงบรรจุแผนการขยายบริการโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่เป้าหมายไว้ในแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้

ในส่วนของ **บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Services and Subscribers) ของประเทศไทยนั้น เป็นที่เห็นได้ชัดว่ามีแนวโน้มการขยายตัวและการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบกิจการจำนวนหลายรายสะท้อนให้เห็นถึงการแข่งขันของตลาดบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เพิ่มสูงขึ้น** ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพการให้บริการโทรคมนาคมทางเสียง (Voice Service) ผ่านโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ทั้งนี้สำหรับความครอบคลุมของโครงข่ายและการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยระบบ ๒G ปัจจุบันมีความครอบคลุมถึงกว่าร้อยละ ๙๗ ของประชากรทั้งประเทศ

ด้วยลักษณะการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปัจจุบันที่ได้เพิ่มบริการทางด้านข้อมูล (Data Service) ผ่านระบบ Mobile Broadband ทั้ง ๓G และ ๔G ดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการอันเป็นประโยชน์ผ่านช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้อันส่งผลกระทบทางบวกต่อการเพิ่มขึ้นของคุณภาพชีวิตของผู้ใช้บริการในด้านต่างๆ และส่งผลให้พฤติกรรมการใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ **อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงข่ายการให้บริการ Mobile Broadband ณ ปัจจุบันที่ยังคงอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๙๕-๙๗ ของประชากรทั้งประเทศ จึงส่งผลให้**

ประเทศไทยจะยังคงมีประชากรจำนวนหนึ่งที่ Mobile Broadband ยังคงเข้าไปไม่ถึงอันจะเป็นผลให้ความเหลื่อมล้ำทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ระหว่างประชากรที่อยู่ในเขตเมืองและประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบจากการขยายตัวของบริการของระบบ ๒G ในช่วงที่ผ่านมาโดยการอาศัยเฉพาะกลไกตลาดจะสามารถประมาณการได้ว่าแนวโน้มการขยายตัวของโครงข่ายและการให้บริการ Mobile Broadband ในช่วงนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปจะไม่ขยายตัวเพิ่มมากไปกว่าร้อยละ ๘๗ ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้นการอาศัยกลไก USO ในการสนับสนุนการขยายตัวของโครงข่ายและการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ Mobile Broadband เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความครอบคลุมมากขึ้นจึงนับเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดให้มีบริการ USO ในการที่จะเติมเต็มช่องว่างของการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ Mobile Broadband แก่พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

ในส่วนของ **บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโครงข่ายโทรคมนาคมแบบประจำที่ (Fixed Broadband)** นับเป็นบริการโทรคมนาคมที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในทุกวันนี้ อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดหลายประการส่งผลให้การขยายตัวของบริการยังคงไม่เป็นไปอย่างทั่วถึงและมีอัตราการขยายตัวและความครอบคลุมทั้งโครงข่ายและการให้บริการอยู่ในระดับที่ต่ำ การให้บริการส่วนใหญ่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในเขตเมืองที่มีผลตอบแทนเชิงพาณิชย์ที่เพียงพอ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ชนบท ห่างไกล และทุรกันดารไม่สามารถเข้าถึงและใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงได้ ทั้งนี้ นอกจากประเด็นเรื่องความครอบคลุมในมิติเชิงพื้นที่แล้ว สำหรับมิติเชิงสังคมยังคงพบว่ามีประชาชนอีกหลายกลุ่มที่แม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตแล้วแต่ยังคงประสบปัญหาการเข้าใช้งานอยู่ เช่น คนพิการที่ต้องการเครื่องมือพิเศษในการใช้งานคอมพิวเตอร์ เด็กและคนสูงอายุที่ขาดทักษะและความรู้ในการใช้งาน ICT รวมถึงผู้มีรายได้น้อยที่ไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการใช้งานบริการอินเทอร์เน็ตได้

ด้วยเหตุดังกล่าว ปัจจุบันรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งทั้งหมดได้มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ICT ในส่วนของบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้มีความทันสมัยและกระจายครอบคลุมอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ของประเทศ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้งาน ICT อันจะเป็นการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สร้างความมั่นคง ลดความเหลื่อมล้ำทั้งด้านเศรษฐกิจและทางสังคมได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ภายใต้การดำเนินนโยบายการกระจายการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของรัฐบาลนั้น ในท้ายที่สุดจะยังคงมีหมู่บ้านบางส่วนที่เป็นพื้นที่ห่างไกลอย่างแท้จริง (Remote Area) เป็นหมู่บ้านชายขอบที่มีต้นทุนในการวางโครงข่ายโทรคมนาคมอยู่ในระดับที่สูงมากจนเกินปกติวิสัย (High Investment Cost) อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายดำเนินการและการบำรุงรักษา (Operating & Maintenance Cost) อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมากเช่นกัน ไม่มีโอกาสที่จะเกิดผลกำไรเชิงพาณิชย์ได้แม้ในระยะยาวและผู้ประกอบกิจการโทรคมนาคมยังคงปฏิเสธการเข้าร่วมลงทุนในพื้นที่นั้นๆ ต่อกรณีนี้หากรัฐบาลประสงค์ที่จะเป็นผู้ลงทุนและรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ดังกล่าวนั้นจะเป็นภาระผูกพันต่องบประมาณแผ่นดินต่อไปในระยะยาว ในการนี้ สำนักงาน กสทช. จึงเห็นว่าการบรรจุพื้นที่เป้าหมายเหล่านี้เข้าไว้ในแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมและอาศัยกลไก USO ในการนำค่าธรรมเนียม USO ที่จัดเก็บมาจากผู้ประกอบการโทรคมนาคมมาใช้ในการดำเนินการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ส่วนดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างความสมดุลแก่การลงทุนในภาคโทรคมนาคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลที่ต้องการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้านของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วน และยั่งยืน

นอกเหนือจากประเด็นการขยายโครงข่ายและการให้บริการ Mobile Broadband และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากรแล้ว สิ่งสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการควบคู่กันไปได้แก่การบริหารจัดการภาระค่าใช้จ่ายการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประชาชนผู้ด้อยโอกาสต่างๆ ทั้งนี้ การอาศัยกลไก USO จัดให้มีบริการโทรคมนาคมสาธารณะอย่างเช่นศูนย์ USO Net ของสำนักงาน กสทช. และการเชื่อมต่อ Last Mile ไปยังหน่วยงานเป้าหมาย อาทิเช่น ในโรงเรียนและสถานศึกษา สถานพยาบาล ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่สังคมในพื้นที่ต่างๆ จะเป็นทางเลือกสำคัญที่จะทำให้มีบริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะประจำหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐในพื้นที่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ การจัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้บริการโทรคมนาคมสาธารณะสำหรับคนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ก็นับเป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นสามารถเข้าใช้งานบริการอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

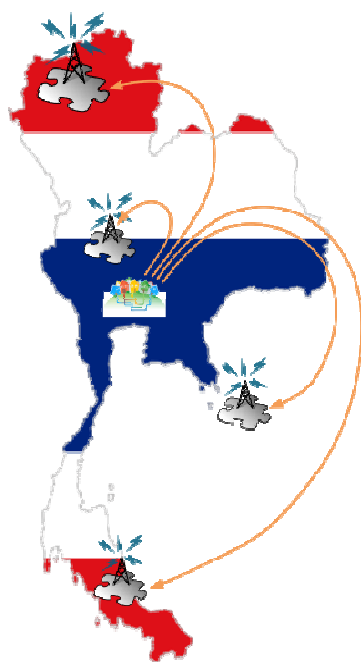
ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า **การกระจายโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศนั้นนับเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศเท่านั้น แต่การรองรับการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมดิจิทัลให้เต็มประสิทธิภาพยังคงต้องพิจารณาในด้านการพัฒนาทุนมนุษย์** ซึ่งจะเป็นการเพิ่มทักษะการใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในหลายมิติอันจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่ภาครัฐได้จัดเตรียมไว้ให้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การพัฒนาทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์ การพัฒนาทักษะการใช้งานและการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต การพัฒนาองค์ความรู้ให้รู้เท่าทันภัยที่แฝงมากับเทคโนโลยี

สารสนเทศและอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเพิ่มช่องทางการทำธุรกิจออนไลน์หรือการหาแนวทางการสร้างรายได้จากการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากประเด็นด้านการพัฒนาทักษะการใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว การสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์จากการใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐานและการใช้งานอินเทอร์เน็ตก็เป็นอีกประเด็นสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มในทุกพื้นที่ได้ใช้งานโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมที่ภาครัฐได้จัดเตรียมไว้ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างแพร่หลาย และในท้ายที่สุดการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของรัฐบาลจึงจะสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ ๔: การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

จากบทวิเคราะห์ภาคโทรคมนาคมไทยพบว่าประเด็นพิจารณาต้องนำมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ๑) ครอบคลุมของโครงข่ายโทรคมนาคมและการให้บริการทั้งทางเสียง (Voice) และข้อมูล (Data) ๒) ความพอเพียงของจุดให้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะ ๓) การให้บริการระบบโทรคมนาคมเพื่อกลุ่มเป้าหมายทางสังคม ๔) การสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์และเพิ่มทักษะการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ต และ ๕) การตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ USO

๔.๑ ครอบคลุมโครงข่ายโทรคมนาคม



- ครอบคลุมของโครงข่ายและการให้บริการโทรคมนาคมทางเสียงอยู่ในเกณฑ์ดี
- อย่างไรก็ตาม สำหรับความครอบคลุมของโครงข่ายและการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและสัดส่วนผู้ใช้บริการยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำ

ยุทธศาสตร์การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย
Telecommunication Network and Service Availability)

- จำนวนศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะยังคงมีไม่พอเพียงพอต่อความต้องการใช้งาน
- ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะที่มีอยู่บางส่วนยังประสบปัญหาความยั่งยืน
- หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ให้บริการประชาชนในพื้นที่ห่างไกลยังคงประสบปัญหาความขาดแคลนโครงข่าย สัญญาณ และอุปกรณ์อินเทอร์เน็ต



ยุทธศาสตร์การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต
เพื่อสาธารณะ
(USO Net Deployment and Utilization)

๔.๓ การให้บริการระบบโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะและกลุ่มเป้าหมายทางสังคม

- ที่ผ่านมามีการพัฒนากระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการทางการมองเห็นและการได้ยิน โดยได้เปิดให้บริการเป็นระยะเวลาต่อเนื่องมากกว่า ๗ ปีแล้ว
- ปัจจุบันระบบดังกล่าวได้พัฒนามาเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสารหลักสำหรับคนพิการ และมีความจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความยั่งยืนในการให้บริการอย่างต่อเนื่องต่อไป
- การเข้าถึงระบบโทรคมนาคมพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมายทางสังคม อันได้แก่ ผู้มีรายได้น้อย เด็ก คนชรา ผู้ป่วย และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ยังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่อีกหลายมิติ เช่น อัตราค่าบริการ การให้บริการเฉพาะด้าน เป็นต้น



ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม
(USO Service and Subsidization for Social Benefits)

๔.๔ การสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์และเพิ่มทักษะการใช้งาน ICT และอินเทอร์เน็ต



แม้ว่าภาครัฐมีแผนในการขยายโครงข่ายและกระจายการให้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานให้เป็นที่ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มประชากร อย่างไรก็ตาม ประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายบางส่วนยังคงขาดทักษะความรู้ ตลอดจนขาดช่องทางและโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ รวมถึงการ

ประยุกต์ใช้การใช้งาน ICT และบริการอินเทอร์เน็ต ให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพด้าน USO
(USO Accessibility & Capacity Building)

๔.๕ การตอบสนองนโยบายรัฐบาลในด้านที่เกี่ยวข้องกับการกิจ USO

- เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่สังคมดิจิทัล ภายใต้บริบท Thailand ๔.๐ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม” (Value-Based Economy) รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมเพื่อรองรับการพัฒนาและขยายตัวของภาคเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อาทิเช่น โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่มีเป้าหมายการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านของประเทศไทย
- การกิจการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO) ควรดำเนินการให้สอดคล้องและเกื้อหนุนกับทิศทางการดำเนินนโยบายของรัฐในภาพรวมโดยในเบื้องต้นได้ให้ความร่วมมือเตรียมดำเนินการจัดให้มีสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่ชายขอบ (Remote Area) จำนวน ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน อีกทั้งยังได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเพิ่มเติมในพื้นที่ห่างไกล (Rural Area) อีกจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน
- อย่างไรก็ตาม การปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่สังคมดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงการใช้งานโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตในอีกหลายมิติ อาทิเช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานและการพัฒนามาตรฐานระบบโทรคมนาคม ความสร้างมั่นคงปลอดภัยของการใช้งานโทรคมนาคม ตลอดจนการพัฒนาไปสู่การใช้งานโทรคมนาคมอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การสนับสนุนนโยบายรัฐบาล
ด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
(USO)

**บทที่ ๕: สำคัญ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)**

๕.๑ หลักการสำคัญในการจัดทำ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO)

๕.๑.๑ แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ต้องมีความเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๕.๑.๒ อาศัยกลไก USO สนับสนุนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานในพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายให้สามารถเข้าถึงบริการฯ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๕.๑.๓ ใช้เครื่องมือ USO อย่างเป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรเพื่อสร้างดุลยภาพให้แก่ภาคโทรคมนาคมของประเทศ

๕.๑.๔ มุ่งเน้นการสร้างประสิทธิภาพในการบริหาร กำกับ และติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอน เพื่อให้การบริหารทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕.๒ วัตถุประสงค์

๕.๒.๑ เพื่อปรับปรุงนโยบายและแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากความซ้ำซ้อนของภารกิจ การดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

๕.๒.๒ เพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง และรัฐกับเอกชน

๕.๒.๓ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมทั้งแบบมีสายและไร้สาย ให้กระจายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ชนบท ห่างไกล และทุรกันดาร ที่กลไกตลาดไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒.๔ เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพให้กับประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ห่างไกล และทุรกันดาร ผู้มีรายได้น้อย คนพิการ เด็ก คนชรา และผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้สามารถเข้าถึงและใช้งานบริการโทรคมนาคมพื้นฐาน ตลอดจนมีทักษะความรู้ในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) และอินเทอร์เน็ต

๕.๓ ความหมายของ “บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน”

“บริการโทรคมนาคมพื้นฐาน” หมายความว่า “บริการโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง รวมถึงการสนับสนุนการจัดให้มีอุปกรณ์ปลายทาง ซอฟต์แวร์ หรือส่วนประกอบอื่นๆ ตลอดจนการจัดให้มีการส่งเสริมและเพิ่มทักษะความรู้อันเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ให้สามารถเข้าถึงการใช้บริการโทรคมนาคมพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม”

๕.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัด

๕.๔.๑ ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๘ ของทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงบริการ Mobile Broadband

๕.๔.๒ สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน

๕.๔.๓ จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วไม่ต่ำกว่า ๓๐/๑๐ Mbps เข้าถึงโรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของรัฐที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศ

๕.๔.๔ จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะประจำโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงาน ที่ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม จำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ แห่ง รวมทั้งยกระดับการให้บริการให้มีมาตรฐานความเร็วในการเชื่อมต่อให้ไม่น้อยกว่า ๓๐/๑๐ Mbps

๕.๔.๕ สนับสนุนการดำเนินภารกิจการให้บริการโทรคมนาคมในมิติเชิงสังคม อาทิเช่น การสนับสนุนให้คนพิการและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมสามารถเข้าถึงบริการโทรคมนาคมพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ การสนับสนุนภารกิจการจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติ การสนับสนุนค่าบริการเลขหมายพิเศษเพื่อสังคม ตลอดจนการสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยและน่าเชื่อถือของระบบโทรคมนาคมเพื่อรองรับเป้าหมายการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่สังคมดิจิทัล ภายใต้ นโยบาย Thailand ๔.๐

๕.๔.๖ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT แก่ประชาชน จำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่สังคมดิจิทัล

๕.๕ ยุทธศาสตร์และการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย (Telecommunication Network and Service Availability)

(๑) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (๑.๑) ปัจจุบันความครอบคลุมของโครงข่ายและการให้บริการโทรคมนาคมทางเสียง (Voice Service) ของประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ ๙๗ ของประชากรทั้งประเทศ หรือคิดเป็นจำนวนหมู่บ้านที่ยังขาดแคลนบริการประมาณ ๓,๒๕๐ หมู่บ้าน
- (๑.๒) สำหรับบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง พบว่ายังมีจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนบริการ ๔๔,๓๕๒ หมู่บ้าน
- อยู่ในแผนการดำเนินงานรัฐบาลจำนวน ๒๔,๗๐๐ หมู่บ้าน
 - อยู่ในแผน USO (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) จำนวน ๓,๙๒๐ หมู่บ้าน
 - คงเหลือหมู่บ้านขาดแคลนโครงข่ายและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอีกจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ ๑ ขยายความครอบคลุมสัญญาณบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยเทคโนโลยี Mobile Broadband ในพื้นที่ประมาณ ๓,๒๕๐ หมู่บ้าน

กลยุทธ์ที่ ๒ ขยายโครงข่ายโทรคมนาคมและจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในพื้นที่เป้าหมายจำนวน ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ (USO Net Deployment and Utilization)

(๑) สภาวะแวดล้อมและสภาพปัญหา

- (๑.๑) หน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการประชาชนยังคงขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณสมบัติความเร็วในการเชื่อมต่อไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ๓๐/๑๐ Mbps
- (๑.๒) จำนวนศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะยังคงมีไม่พอเพียงต่อความต้องการใช้งาน
- (๑.๓) ศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะที่มีอยู่บางส่วนยังประสบปัญหาความยั่งยืน

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วไม่ต่ำกว่า ๓๐/๑๐ Mbps ณ โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของรัฐที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ต พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี

กลยุทธ์ที่ ๒ จัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะในพื้นที่เป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะและสนับสนุนการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม
(USO Service and Subsidization for Social Benefits)

(๑) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา

(๑.๑) ปัจจุบันได้พัฒนาระบบการติดต่อสื่อสารโทรคมนาคมเฉพาะทางสำหรับคนพิการทางการมองเห็นและการได้ยิน และเปิดให้บริการเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง โดยมีจำนวนผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีนัยสำคัญ ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและช่องทางการติดต่อสื่อสารหลักสำหรับคนพิการ ส่งผลให้ต้องเพิ่มศักยภาพการให้บริการในรูปแบบต่างๆ เช่น การขยายระบบเพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มช่องทางการให้บริการ และการพัฒนารูปแบบการให้บริการให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

(๑.๒) การเข้าถึงระบบโทรคมนาคมสาธารณะที่จำเป็นบางประเภท เช่น ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การให้บริการข้อมูลข่าวสารและความรู้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมความรู้ของประชาชน มีความจำเป็นต้องยกระดับการให้บริการให้เป็นมาตรฐานสากล ตลอดจนต้องขจัดอุปสรรคและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงบริการ

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบโทรคมนาคมเฉพาะทางเพื่อคนพิการ

กลยุทธ์ที่ ๒ สนับสนุนการพัฒนาระบบโทรคมนาคมเพื่อสังคมและประโยชน์สาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาบุคลากรด้าน USO (USO Accessibility & Capacity Building)

(๑) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา

จากค่าดัชนี ICT Development index: IDI ของประเทศไทยที่อยู่ในระดับต่ำโดยอยู่ในลำดับที่ ๗๔ จาก ๑๔๔ ประเทศ และเมื่อพิจารณา IDI ในระดับจังหวัดพบว่ามีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากระหว่างในเขตชนบทและเขตเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดทักษะความรู้ ตลอดจนขาดช่องทางและโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ รวมถึงขาดการประยุกต์ใช้การใช้งาน ICT และบริการอินเทอร์เน็ตให้เกิดประโยชน์

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาและสร้างทักษะการใช้งาน ICT และการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตแก่กลุ่มเป้าหมาย อาทิ เช่น ครูและนักเรียนในพื้นที่เป้าหมาย USO ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม และประชาชนทั่วไป

กลยุทธ์ที่ ๒ เสริมสร้างความตระหนักรู้และสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตแก่นักเรียนและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (USO)

(๑) สถานะแวดล้อมและสภาพปัญหา

(๑.๑) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๗๗) ที่ได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งพัฒนาด้านระบบและโครงสร้างพื้นฐาน ICT ที่เป็นอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ทันสมัยและกระจายให้ทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้าน ICT ในระดับสากล อีกทั้งรัฐบาลชุดปัจจุบันยังได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศภายใต้การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างของประเทศไทยไปสู่ Thailand ๔.๐

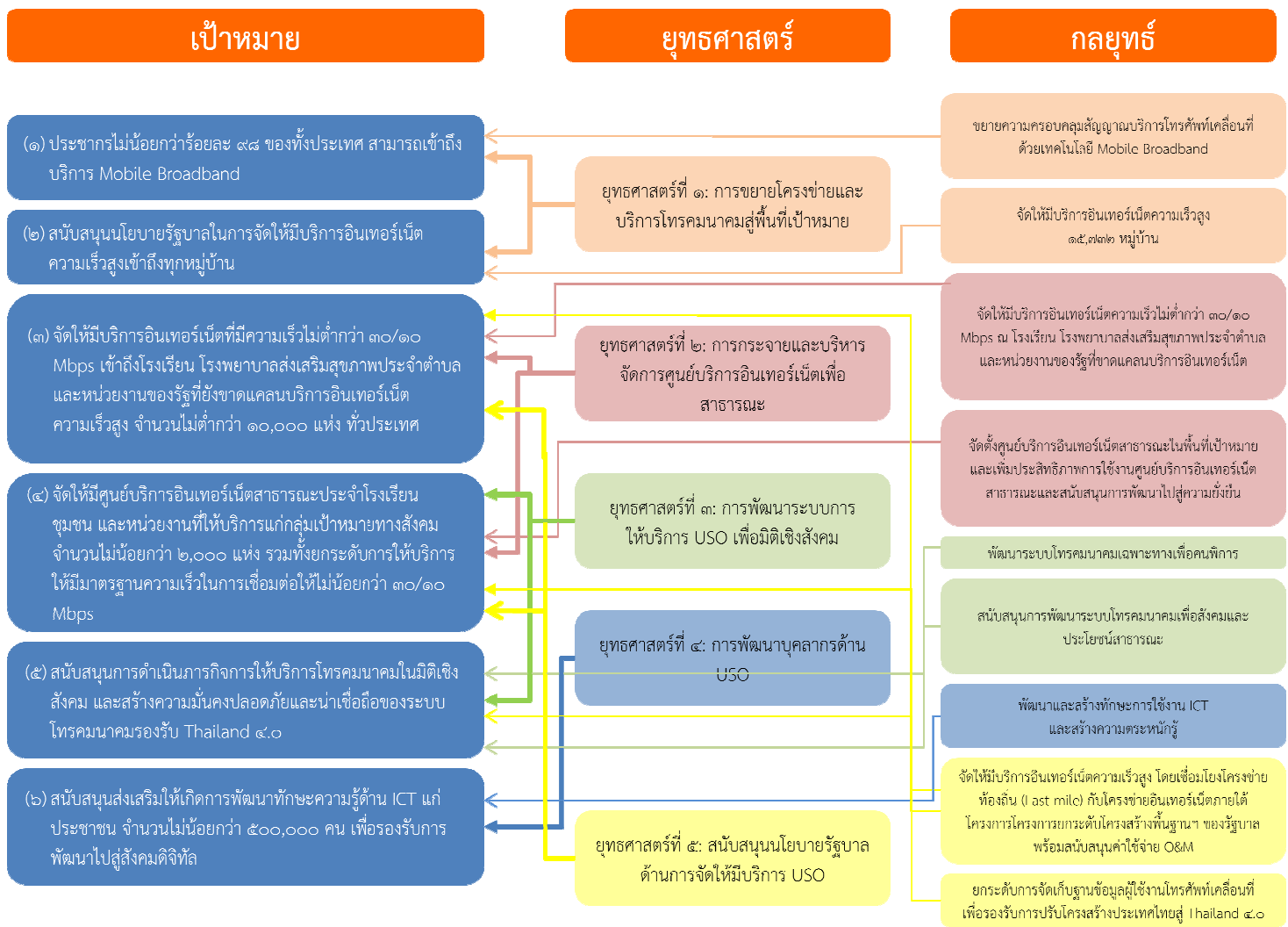
(๑.๒) อย่างไรก็ตามการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมผ่านโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่ง หากแต่การสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนของการใช้งานโทรคมนาคมบนพื้นฐานของความมั่นคงปลอดภัยภายใต้ระบบโทรคมนาคมที่ได้มาตรฐานและมีความน่าเชื่อถือนับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะสนับสนุนให้การมุ่งไปสู่ Thailand ๔.๐ เกิดประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

กลยุทธ์ที่ ๑ จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง โดยเชื่อมโยงโครงข่ายท้องถิ่น (Last mile) กับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตภายใต้โครงการโครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานฯ ของรัฐบาล พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี เพื่อสร้างความ

ยั่งยืนการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของ
ประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลผู้ใช้งาน
โทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัย
ให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รองรับการ
ปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่สังคมดิจิทัลอย่าง
ทั่วถึงและเท่าเทียมภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐



๕.๖ ประมาณการค่าใช้จ่าย ในช่วงระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ๔๘,๐๐๙.๐๑ ล้านบาท

๕.๗ ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

การดำเนินการตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคมฉบับนี้ ต้องสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

๕.๘ กลไกการขับเคลื่อนและการติดตามประเมินผล

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการประเมินผลไว้ ดังนี้

๕.๗.๑ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) แปลงแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงาน กสทช. ที่สอดคล้องกับแผนฉบับนี้ และจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งให้มีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕.๗.๒ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม เพื่อพิจารณาทบทวนและปรับปรุงทุกๆ ๒ ปี ให้แผนฯ มีความทันสมัย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา

ภาคผนวก

กรอบประมาณการค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการดำเนินการ

แผนการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม ฉบับที่ ๒
(พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔)

เป้าหมาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๑. ประชากรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๘ ของทั่วประเทศสามารถเข้าถึงบริการ Mobile Broadband (รวม ๖๖๑.๑๓ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย	กลยุทธ์: ขยายความครอบคลุมสัญญาณบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยเทคโนโลยี Mobile Broadband	๖๖๑.๑๓	จัดหาและติดตั้ง				
				๔๗.๐๕	๑๓๐.๗๘	๑๖๑.๑๐	๑๖๑.๑๐	๑๖๑.๑๐
๒. สนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการจัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน (รวม ๘,๒๗๔.๘๕ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๑: การขยายโครงข่ายและบริการโทรคมนาคมสู่พื้นที่เป้าหมาย	กลยุทธ์: จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ๑๕,๗๓๒ หมู่บ้าน	๘,๒๗๔.๘๕	จัดหาและติดตั้ง				
				๑,๔๔๑.๖๗	๓,๓๖๓.๙๒	๑,๑๕๖.๔๒	๑,๑๕๖.๔๒	๑,๑๕๖.๔๒

เป้าหมาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๓. จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วไม่ต่ำกว่า ๓๐/๑๐ Mbps เข้าถึง โรงเรียน โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของรัฐที่ยังขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (รวม ๑๑,๐๔๕.๓๔ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ	กลยุทธ์: จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วไม่ต่ำกว่า ๓๐/๑๐ Mbps ณ โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และหน่วยงานของรัฐที่ขาดแคลนบริการอินเทอร์เน็ต พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี	๗,๘๖๑.๖๖					
	ยุทธศาสตร์ที่ ๕: สนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการ USO	กลยุทธ์: จัดให้มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงโดยเชื่อมโยงโครงข่ายท้องถิ่น (Last mile) กับโครงข่ายอินเทอร์เน็ตภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานของรัฐบาล พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการใช้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจการใช้งานโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศ	๓,๑๘๓.๖๘					
				๑,๖๕๐.๙๕	๓,๘๕๒.๒๑	๗๘๖.๑๗	๗๘๖.๑๗	๗๘๖.๑๗
				-	๒,๒๒๘.๕๗	๓๑๘.๓๗	๓๑๘.๓๗	๓๑๘.๓๗

เป้าหมาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๔. จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะประจำโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม รวมทั้งยกระดับการให้บริการให้มีมาตรฐานความเร็วในการเชื่อมต่อให้ไม่น้อยกว่า ๓๐/๑๐ Mbps (รวม ๑๒,๖๖๙.๖๙ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒: การกระจายและบริหารจัดการศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสาธารณะ	กลยุทธ์: จัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะในพื้นที่เป้าหมาย และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะและสนับสนุนการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน	๕,๒๔๑.๑๑	จัดหาและติดตั้ง	ให้บริการ			
				๑,๑๐๐.๖๓	๒,๕๖๘.๑๔	๕๒๔.๑๑	๕๒๔.๑๑	๕๒๔.๑๑
	ยุทธศาสตร์ที่ ๕: การสนับสนุนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดให้มีบริการ USO	กลยุทธ์: จัดตั้งศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตสาธารณะในพื้นที่เป้าหมายภายใต้โครงการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานฯ ของรัฐบาล พร้อมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการให้กับหน่วยงานเป้าหมายตลอดระยะเวลา ๓ ปี	๗,๔๒๘.๕๘	จัดหาและติดตั้ง	ให้บริการ			
				-	๕,๒๐๐.๐๑	๗๔๒.๘๖	๗๔๒.๘๖	๗๔๒.๘๖

เป้าหมาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๕. สนับสนุนการดำเนินภารกิจ การให้บริการโทรคมนาคม ในมิติเชิงสังคม (รวม ๑๓,๙๓๘.๐๐ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การพัฒนาระบบการให้บริการ USO เพื่อมิติเชิงสังคม	กลยุทธ์: พัฒนาระบบโทรคมนาคมเฉพาะทาง เพื่อคนพิการ - DAISY - TTRS	๑,๐๐๐.๐๐	ให้บริการต่อเนื่อง				
		กลยุทธ์: สนับสนุนการดำเนินงานเลขหมายพิเศษ เพื่อประโยชน์สาธารณะ อาทิเช่น - เลขหมายพิเศษ ๓-๔ หลัก - เลขหมายฉุกเฉินแห่งชาติ เป็นต้น - สนับสนุนอัตราค่าบริการพิเศษ แก่กลุ่มเป้าหมายทางสังคม	๑๐,๓๘๕.๖๒	ดำเนินการ				
	ยุทธศาสตร์ที่ ๕: การสนับสนุนนโยบายรัฐบาล ด้านการจัดให้มีบริการ USO	กลยุทธ์: ยกระดับระบบการจัดเก็บฐานข้อมูล ผู้ใช้งานโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยให้กับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม รองรับการปรับ โครงสร้างประเทศไทยไปสู่สังคมดิจิทัล อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐	๒,๕๕๒.๓๘	เตรียมการ				

เป้าหมาย	ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	วงเงิน	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
๖. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน ICT แก่ประชาชน จำนวน ไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คน เพื่อรองรับการพัฒนาไปสู่ สังคมดิจิทัล (รวม ๑,๔๒๐.๐๐ ลบ.)	ยุทธศาสตร์ที่ ๔: การพัฒนาบุคลากรด้าน USO	กลยุทธ์: พัฒนาและสร้างทักษะการใช้งาน ICT และการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตแก่ กลุ่มเป้าหมาย อาทิเช่น ครูและนักเรียน ในพื้นที่เป้าหมาย uso ผู้ด้อยโอกาสทาง สังคม และประชาชนทั่วไป	๑,๑๒๐.๐๐	เตรียมการ		ดำเนินการ		
		กลยุทธ์: เสริมสร้างความตระหนักรู้และสนับสนุน ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตแก่ นักเรียนและเยาวชนในพื้นที่เป้าหมาย	๓๐๐.๐๐	เตรียมการ		ดำเนินการ		
รวมประมาณการค่าใช้จ่าย			๔๘,๐๐๙.๐๑					

-  แผนงาน/โครงการ ระยะเร่งด่วน
-  แผนงาน/โครงการ ระยะปานกลาง
-  แผนงาน/โครงการ ต่อเนื่องระยะยาว
-  การให้บริการ/การดำเนินการ